

Takva

Ağustos 2023
32. Sayı

EN
HAYIRLI
AZIK
Takva

MÜSLÜMANLARDA
YAHUDİLEŞME
— 6 —

ÜSTÜNLÜK DUYGUSU

Bilal Özbüyük

İslami Eğitim Dergisi

Takva

Ağustos 2023 | Muharrem 1445

İçindekiler

11

Müslümanların Hakları!
Burak Gültepe

19

Salih Amele Rağbet Ettiren Etkenler
Salih Bağırhan

24

Vela ve Beranın Kısımları
Huseyin Oral

43

Hucurat Suresi
Tefsiri
Muhammed Fırat

36

Ailede Sevgi
Ayşe Ebrar

47

İnternette
Kendimizi
Korumak İçin
Hatırlatmalar
Burak Eryılmaz

04

Üstünlük
Duygusu
Bilal Özbuğday

Yayın Türü

Yerel süreli / Bir ayda bir yayınlanır.

Dergi içerisinde Yer Alan Yazılardan
İlgili Yazar Mesuldür.
Kaynak Gösterilerek Alıntı Yapılabilir.

Bismillahirrahmanirrahim

Hamd, ancak Allah (cc) içindir. O'na hamd eder, O'ndan yardım ve mağfi-ret dileriz. Nefislerimizin şerrinden, amellerimizin kötülüğünden O'na sığınırız. Allah (cc) kimi hidayete erdirirse onu saptıracak, kimi de saptırırsa onu hidayete erdirecek yoktur. Salat ve selam da O'nun, bizlere rehber ola-rak gönderdiği peygamberi Muhammed'e (sav) olsun.

Yahudilerin gazaba uğramalarının sebeplerinden birisi de kendilerini üstün görmeleri ve kibirlenmeleridir. Bu onların kendilerini diğer kavimler-den ve topluluklardan üstün görmelerindendir. Bu ayki kapak yazımızda yahudilerin özelliklerinden olan üstünlük duygusunu işleyeceğiz.

Değerli okuyucularımız, geçen ayki yazımızda ailede eşlerin birbirine olan güven duygusundan bahsetmiştik. Bu ay ise eşleri birbirine bağlayan, evliliklerini mutlu ve huzurlu kılan sevgiden bahsedeceğiz.

Dergimizin içerisindeki, kıymetli yazarlarımızın, özenle hazırladıkları diğer yazılarımızı da okumanız ve faydalanmanız dileği ile...

Başarı Allah'tandır.

Velhamdulillahi Rabbil âlemin...

Editor

ÜSTÜNLÜK DUYGUSU

Bilal Özbuğday

Yahudilerin gazaba uğramalarının sebeplerinden birisi de kendilerini üstün görmeleri ve kibirlenmeleridir. Bu onların kendilerini diğer kavimlerden ve topluluklardan üstün görmelerindendir.

İnsan psikolojisinde de bu böyledir. İnsan kendisini yeterli ve diğer insanlardan üstün gördüğünde kibirlenir, büyülenir sonrasında ise yaptıklarını yeterli görmeye başlar. Ulaşacağı bir amaç ve hedef var ise kendisinden sadır olanlar bunun için yeterlidir zannına kapılır.

Yahudilerin tarihine bakacak olursak efendimizin zamanında da son gönderilecek olan peygamberlerin kendilerinden geleceğini iddia ederek Araplara üstünlük kurmaya çalışmaktaydılar. Ne zaman ki bahsi geçen peygamber kendilerinden olmayınca o peygamberi yalanlamaya ve inkar etmeye başladılar.

Üstünlük duygusu, insanın diğer insanların kazandığı lütufları hak etmediğini düşünmekten, kendisinin ise tüm kazandıklarını ve daha fazlasını hak ettiğine inanmasından kaynaklanmaktadır.

İşte bu kibir ve üstünlük duygusu, kendini özel hissetme, kimselere muhtaç olmama duygusu Yahudilerin temel özelliklerindendir.

Onların iddiası ile onlar, Allah'ın peygamberine mensub olanlardır. Peygamberler ise, Allah'ın oğullarıdır. Allah, onları destekler ve dolayısıyla Allah onları sever. Kendi kitaplarında da Allah'ın kulu İsrail'e (Ya'kub aleyhisselam) şöyle dediğini naklederler; "Sen benim ilk oğlumsun."

Bu kitaplarını tevîl edilmeyecek şekilde yorumlayarak tahrif ettiler. Onların içerisinde müslüman olan birçokları ise Yahudileri bu hususta reddederek, bu ifadenin Yahudilere göre oğul ifadesinin sadece şeref ve saygı ifadesi olduğunu belirtmişlerdir.

Bu düşünce ve bu düşüncenin getirisi olan özellik, onların helakına, gazaba uğramalarına ve yoldan çıkmalarına sebep olmuştur. Kendilerini Allah'ın özel kulları addetmektedirler. Bununla beraber Allah yanında ve katında özel bir yere sahip olduklarını savunmaktadırlar.

Rabbimiz şöyle buyurmaktadır;

وَقَالَتِ الْيَهُودُ وَالنَّصَارَى نَحْنُ أَبْنَاءُ اللَّهِ وَأَحِبَّاؤُهُ

"Yahudiler ve Hristiyanlar, "Biz Allah'ın oğulları ve sevgili kullarıyız." dediler."¹

Bu ayetin sebebi nuzulü ile alakalı olarak gelen rivayet şu şekildedir;

"Yahudilerden bazıları Rasulullah'a (sav) gelerek onunla konuştular. Efendimiz de kendileriyle konuştu ve onları Allah'tan korkmaya davet etti. Onlar ise "Ey Muhammed! Bizi niçin korkutacaksın? Biz Allah'ın çocukları ve dostlarıyız" dediler. Allah Teâlâ'da bunun üzerine bu ayeti indirdi.²

¹ (5/Maide 18)

² (Taberî)

Özetle bu ayette geçen oğul ifadesi ve ibaresi kendilerinin Allah'ın özel kulları olduğunu iddia etmelerinden kaynaklanmaktadır. Yakınlığı ifade etmek kastı ile söylenmektedir.

Yazının konusunun daha iyi anlaşılması için bir ayet daha zikretmek yerinde olacaktır. Bu ayetleri zikrettikten sonra kafamızdaki Yahudi tasavvuru daha da netleşecektir.

وَقَالُوا لَنْ تَمَسَّنَا النَّارُ إِلَّا أَيَّامًا مَعْدُودَةً قُلْ أَتَّخَذْتُمْ عِنْدَ اللَّهِ عَهْدًا فَلَنْ يُخْلِفَ اللَّهُ عَهْدَهُ أَمْ تَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ

Bir de dediler ki: “Bize ateş, sayılı birkaç günden başka asla dokunmayacaktır.” Sen onlara de ki: “Siz bunun için Allah'tan söz mü aldınız? -Eğer böyle ise, Allah verdiği sözden dönmez-. Yoksa siz Allah'a karşı bilemeyeceğiniz şeyleri mi söylüyorsunuz?”³

Yukarıdaki ilk ayette kendileri için “Allah'ın oğlu” yakıştırmaları onların peygamber soyundan geldiklerinden dolayıdır. Yahudiler peygamberlerin Allah'a yakınlıklarından ötürü oğulları gibi olacağını iddia etmektedirler. Bundan dolayı da kendileri peygamber soyuna müntesip olduklarından bunun diğer kavimler katında kendileri adına bir artı olduğunu zannetmektedirler.

Bir sonrası ayette ise kendilerinden emin bir şekilde, Allah'tan söz almışçasına ateşin kendilerini yakmayacağını, ateşin onlar için birkaç günden ibaret olduğu tezini savunmaktadırlar. Çünkü onlar sözde “Allah'ın sevgili kulları”dır.

Bakıldığında Yahudiler ile alakalı şu husus net bir şekilde ortaya çıkmaktadır; Kendilerinin peygamber soyundan olduğundan, daha önce yapmış oldukları amelleri ve Allah yanında özel bir yere sahip oldukları kuruntusu ile her şeyi yapabileceklerini zannetmeleri onların bir huyudur.

Bakara suresinde geçen ayetin aynı lafzı ile gelen başka bir ayeti öncesi ile okuduğumuzda bu ortaya koyduğumuz hususun netliği daha da ortaya çıkmaktadır.

“Kendilerine Kitap'tan bir pay verilenleri görmüyor musun ki, aralarında hüküm vermesi için Allah'ın Kitabına çağırılıyorlar da sonra içlerinden bir kısmı yüz çevirerek dönüp gidiyor.

Bunun sebebi, onların, “Bize, ateş sadece sayılı günlerde dokunacaktır.” demeleridir. Uydura geldikleri şeyler dinleri konusunda kendilerini aldatmıştır.”⁴

Allah'ın kitabına çağırıldıklarında yüz çevirmeleri, kendilerinin yanmayacağına ve cenneti kazanmayı ya da cehennemden azat olmayı garantilediklerini zannetmelerinden kaynaklanmaktadır. Ez cümle şöyle demektedirler; “Biz zaten belli bir makama ulaşmış bir topluluğuz. Dolayısıyla bir takım hususlardan azat olmuşuz. İstedığımızı bundan sonrası için yapmakta özgüz.”

Yahudilerin bu özelliği üzerine biraz tefekkür ettiğimizde aklımıza neler geliyor? Biraz düşünelim.

³ (2/Bakara 80)

⁴ (3/Alı İmran 23-24)

Bu düşünce yapısı bize kendimizi ve içinde yaşamış olduğumuz toplumu hatırlatmaktadır.

İçinde bulunduğumuz küfür ve şirk toplumuna hepimiz bir takım vesileler ile davet yapmaktayız. Karşımıza sıklıkla çıkan bir itiraz kendi toplumumuzun ve yaşadığımız devletin Müslüman olduğu iddiası ve bahanesidir. “Bunu nereden çıkarttın?” diye soracak olsak ceddimizi, baba ve atalarımızın geçmişini ortaya koymaktadırlar. “Asırlardır ve yıllardır İslam ile hüküm süren Osmanlı torunlarından ne beklenebilir ki. Elbette dedelerimiz gibi bizler de Müslümanlarız.” demektedirler. Ya da bunların hiçbirini söylemeden sadece “Elhamdülillah Müslümanım!” ibaresini her bir bireyin ağzından duymaktayız. Peki İslamını gösteren bir fiil söylemesini istediğinde ise en takvalısının günlük beş vakit gittiği namazlar olduğunu anlıyoruz. Günlük beş vakit namazını kılan hacı dayı arkasından cami avlusunda arkadaşları ile birlikte finans kurumlarına yatırdığı, faizini beklediği paranın kritiği yapmak ile vakit geçirmekte. Ya da kız kardeşleri ile paylaşacağı mirasın eşit olarak paylaşılması gerektiğini savunmakta.

Velhasıl İslama kendisini nispet ederken kendisinden islam olmayan cümleler ve haller sadır olmakta. Kendisinin İslam olduktan sonra yaptıklarının İslama zarar vermeyeceğini düşünmektedir.

Şu cümleyi defalarca duymuş birisi olarak yazıyorum. “Bir kere Lailaheillah dedik. Günahımız kadar yanıp sonrasında cennete gideceğiz.” diye kendi hallerinin bir zimmet ve garanti altında olduğunu zannetmekteler. Toplumumuz Müslüman anne babadan doğmayı, kimliğinde islam yazmasını, tarihinde islam olan topraklarda doğup büyümenin bizzat kendisini islam zannetmekte ve bununla gururlanmakta, bunu yeterli görerek yaşayacağı hayatında ona göre olacağını sanmaktadır. Geçmişte olanlar ve adımızın Müslüman olması bizler için bir garantidir. Dolayısıyla istediğimizi bundan sonrası için yapabiliriz. İşte Yahudileşme ve üstünlük duygusu ise tam da budur. Kişinin nispetinden dolayı yapacaklarının kendisine zarar vermeyeceği duygusu insanın Yahudileşmesidir. Daha mühimi ise kendisinin gazaba uğramasına bir vesile olmasıdır.

Toplumumuza şunu söylemek gerekir; Eğer peygambere yakınlık ise Ebu Leheb ve Ebu Talib'ten daha yakın bir akraba görmedik. Daha da ilerisi Nuh aleyhisselam'ın kadını ve oğludur. Ancak bu bile onları kurtarmadı. Akrabalık, neseb onlara ne fayda verdi ki bizlere versin. İslamı yaşamadıktan sonra islam bizim kimliklerimizde yazdığından ötürü Müslüman olmayız. Eğer islam doğduğumuz topraklarımızdan kaynaklanıyor ise Kuzey Kore'de ya da Çin'de doğan insan için -haşa- Rabbimizin adaletsizliği söz konusu olurdu ki durum asla böyle değildir.

Tevhid ehli camia ve Müslümanlara dönük olarak ise bu hasletin tezahürü de şu şekildedir; Tevhid ehli insanlar kendilerine Allah'ın hidayet etmesi ve tevhidi öğrendikten sonra Allah'ın seçkin kulları arasına girdiğine inanarak, kendisi dışındaki her kavme tepeden bakmaya başlamaktadır. Bu suretle sonrasında da hem islamın kendisinden beklediği hatta hem de kendisinin inancı ile alakalı bile bir girişimde bulunmamaktadır. Ağzında bir takım akideye taalluk eden meseleler ancak ahlâkı kafir ahlâkı, ağzında bir takım itikadî tartışmalar ancak olaylara ve dünyaya bakış açısı münafık bakış açısı... Dolayısıyla iddiası tevhid olsa da hayatı ehli kitaptan, Yahudilerden farksız...

Allah'ın hidayet etmesi çok büyük bir nimettir. Ancak bu nimetin elde tutulabilmesi için sahip olduğun nimetin kaybolmaması için endişe duyulması ve çabalanması gerekmektedir. Allah Teâlâ insanın kara kaşına ve kara gözüne baktığından hidayet etmez. İnsan hidayeti arar, yönelir netice itibarıyla de Allah Teâlâ da kişiye hidayet eder.

Rabbimiz yüceltmeye ya da tevhid edilmeye muhtaç değildir ki hidayet verdiği ve kendisini tevhid ettiği insanı o hâl üzere sürekli bırakma zorunda kendisini hissetsin. Hidayete layık olmadığı anda insandan hidayeti alabilir. Ya da kişinin hidayeti koruması ve onunla alakalı endişe hissetmediğinde Rabbimiz o nimeti o kişiden alabilir. Hiçbir insanın garantisi yoktur.

Biz Müslümanlar da şu psikoloji var; “Bizler zaten Müslümanlarız. Dolayısıyla günah işleyebilir, bazı günahlardan sakınmayabiliriz. Çünkü Allah affedecek.” Bu düşünce ve psikoloji bir yönü ile doğrudur. Ama yanlış olan hidayet bulunduğu tezine dayanarak rahatlıkla günah işleme isteğidir.

Günah, insanı ebedi cehennemlik yapmaz. Ama bu düşünce ve bu görüş insanı cehenneme sürükleyebilir. Çünkü her bir küçük günah, insanı büyük günaha, her bir büyük günah ise büyük şirke insanı sürüklemeye potansiyeline sahiptir.

Müslümanlar tevhidi yerine getirdiği gerçeğine sırt dayayarak islamın kendisine yüklediği diğer tüm sorumluluklardan kaçarcasına sürekli olarak tevhidi gerçekleştirmesini ön plana çıkarma gayretinde bulunmaktadır.

Peki ne yapmalıyız? Allah'ın bize hidayet ettiğini bilmeli, bu nimetin şükrünü eda etmeli ve sürekli bir acziyetin içerisinde olmalı ve Allah'a karşı sürekli bir tevazu ile hareket etmeliyiz.

Kardeşlerimize karşı takınmamız gereken şey; her bir kardeşimizin bizden daha hayırlı ve üstün olduğu duygusunu taşımalıyız. Yaşı bizden küçük ise “Benden daha az günahı vardır.” demeli, yaşı bizden büyük ise “Benden daha çok hayrı vardır.” diyebilmeliyiz.

Topluma karşı ise; Allah'ın dilemesinin bir neticesi Rabbimiz bizlere hidayet etti. Eğer hidayet etmeseydi ben hidayet üzere olamazdım. Beni de bunlardan birisi ile değiştirir ise diye korkacağız, tefekkür edeceğiz. Çünkü kalpler Allah'ın iki parmağı arasındadır. Nice insanlar vardır. Hidayetlerine sebep olan insanlar sapmıştır da kendileri hala hidayet üzeredirler. Kimileri de vardır ki hidayet bulmuş sonrasında ise dinlerinden geriye dönmüşlerdir.

Nice insanlar vardı islam ile tanıştıktan sonra Allah Teâlâ kendilerinden hidayetlerini aliverdi. İslam üzere belli bir müddet yaşadılar. Bazıları salih amellerde bulundu, belki kimileri başkalarının hidayetlerine vesile oldu. Kimileri cezaevinde yattılar, cihad ettiler, çileler çektiler. Ancak hidayet üzere kalamadılar. Bu bizleri korkutmalıdır. Firavunun sihirbazları gibi kısacık bir zamanda iman üzere olup iman üzere ölenler olduğu gibi nice-leri de hayatlarının tamamını tevhid üzere geçirip de iman üzere ölemediler.

İbnül Cevzî şöyle demektedir; “Zikir meclislerinde 200.000 den fazla kişi benim vesilem ile tevbe etti. 200 den fazla kişi benim vesilem ile Müslüman oldu. Ağlamayan nice katı kalpli kimse-lerin gözleri nasihatlerim ile yaşardı. Bir gün mecliste oturdum ve etrafımda 10.000 den fazla ancak kalpleri yumuşamış, gözleri yaşarmış insanlar gördüm. Ve kendi kendime dedim ki; 'Eğer onlar kurtulur da sen helak olursan halin nice olur.' Ve sonrasında şöyle nida ettim; 'İlahî! Seyyidî! Eğer kıyamet günü üzerime azap takdir edecek olursan kendim içim değil ancak senin kereminin korunması için bunu hiçbir kuluna bildirme. Ta ki kullar 'Allah Teâlâ kendisine davet eden birine azap etti.' demesinler.”⁵

⁵ (İbnül Cevzi- Saydul Hatır)

Rabbimiz şöyle buyurmaktadır;

وَتِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِي أُورِثْتُمُوهَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

“İşte bu, yapmakta olduklarınıza karşılık size miras verilen cennettir.”⁶

Miras kelimesi bu ayet ile birlikte birçok ayette geçmektedir. Müminlerin cennete mirasçı olmalarından bahsedilmektedir. Peki mirasçı olmak ya da miras kalması nedir?

Efendimiz bize bunu şu şekilde izah etmektedir;

Allah Rasulü (sav) şöyle buyurmuştur; **“Cehennemlik, cennetteki yerini hasretle görecektir ve 'Şayet Allah beni hidayete erdirmiş olsaydı, elbette ben, muttakilerden olurum.' diyecektir. Cennetlik de cehennemdeki yerini görerek 'Şayet Allah, bizi hidayete erdirmiş olmasaydı, elbette biz hidayete eremezdik' diyecek ve bu onun için bir şükür olacaktır.”**

Allah Rasulü (sav) şöyle devam etti; **“Biri cennette, diğeri cehennemde olmak üzere iki yeri olmayan kimse yoktur. Kâfir, müminin cehennemdeki yerine mirasçı olacak, mümin de kâfirin cennetteki yerine mirasçı olacaktır. İşte Allah Teâlâ'nın: “İşte o cennet, işlediklerinize karşılık size miras kıldır” sözü budur.”⁷**

⁶ (43/Zuhruf 72)

⁷ (İbni Kesir "Hadisin farklı varyantları İbni Mace, Taberi ve Beyhakî de geçmektedir. İsnadı sahihtir.)

Rasulullah (sav) şöyle buyurmaktadır;

إِذَا قَالَ الرَّجُلُ: هَلَكَ النَّاسُ، فَهُوَ أَهْلَكُهُمْ

“Bir kimse 'İnsanlar helak oldu' dediğinde, o kimse onların ilk helak olanıdır.”⁸

Kişi 'İnsanlar helak oldu' cümlesini kendisini üstün saymak, insanları küçük görmek, hakir görmek için söylediğinde bu kendisini müstağni görmek olacağından kendi helakı ile sonuçlanacaktır. Bu üstünlük duygusu işte Yahudileşmektir.

Yine bir başka hadiste şöyle geçmektedir;

“Bir adam; 'Vallahi Allah falancayı mağfiret etmeyecek' diyerek kestirip attı. Allah Teala ise 'Falancayı mağfiret etmeyeceğim hususunda yemin eden de kim?! Ben onu mağfiret ettim, senin amelini de iptal ettim!' buyurdu.”⁹

Asıl itibarıyla zahiri küfür olan bir kimseye küfür ile hükmetmek, zahiri islam olan birine de islam ile hükmetmek ehli sünnetin inanç esaslarındandır. Ancak bu hadiste bahsi geçen şey insanı küçük görerek ve kişinin kendisini garantide görerek muhatabı hakkında yemin etmesinden kaynaklanmaktadır.

Müslümanlara burada düşen husus hidayet bir nimet olduğunu bilmek ve bunun için kendilerini üstün görmeksizin o hidayeti kaybetmemek için çalışmaları, kendilerini müstağni görmemeleridir.

Aişe'den (ranha) rivayet edildiğine göre O şöyle demiştir; “Ben Rasulullah'ın (sav) **“Ey kalpleri evirip çeviren! Kalbimi dinin üzere sabit kıl.”** diye çok dua ettiğini duydum. Bunun üzerine “Ey Allah'ın Rasulü! Bu duayı çok yaptığını görüyorum. Sen korkuyor musun?” dedim. O (sav) ise **“Evet ey Aişe! Beni ne emin kılabilir ki? Kulların kapları Rahman'ın iki parmağı arasındadır”** dedi.¹⁰

Efendimiz (sav) dahi günden masum olduğu halde, geçmiş ve gelecek günahları bağışlanmış olmasına rağmen kendisi korkusunu ifade etmektedir. Ya bizlerin durumu?

Rabbim bizleri ve sizleri hidayet ettikten sonra saptırdığı kimselerden kılmasın. Amin...

Selam ve dua ile...

⁸ (Müslim)

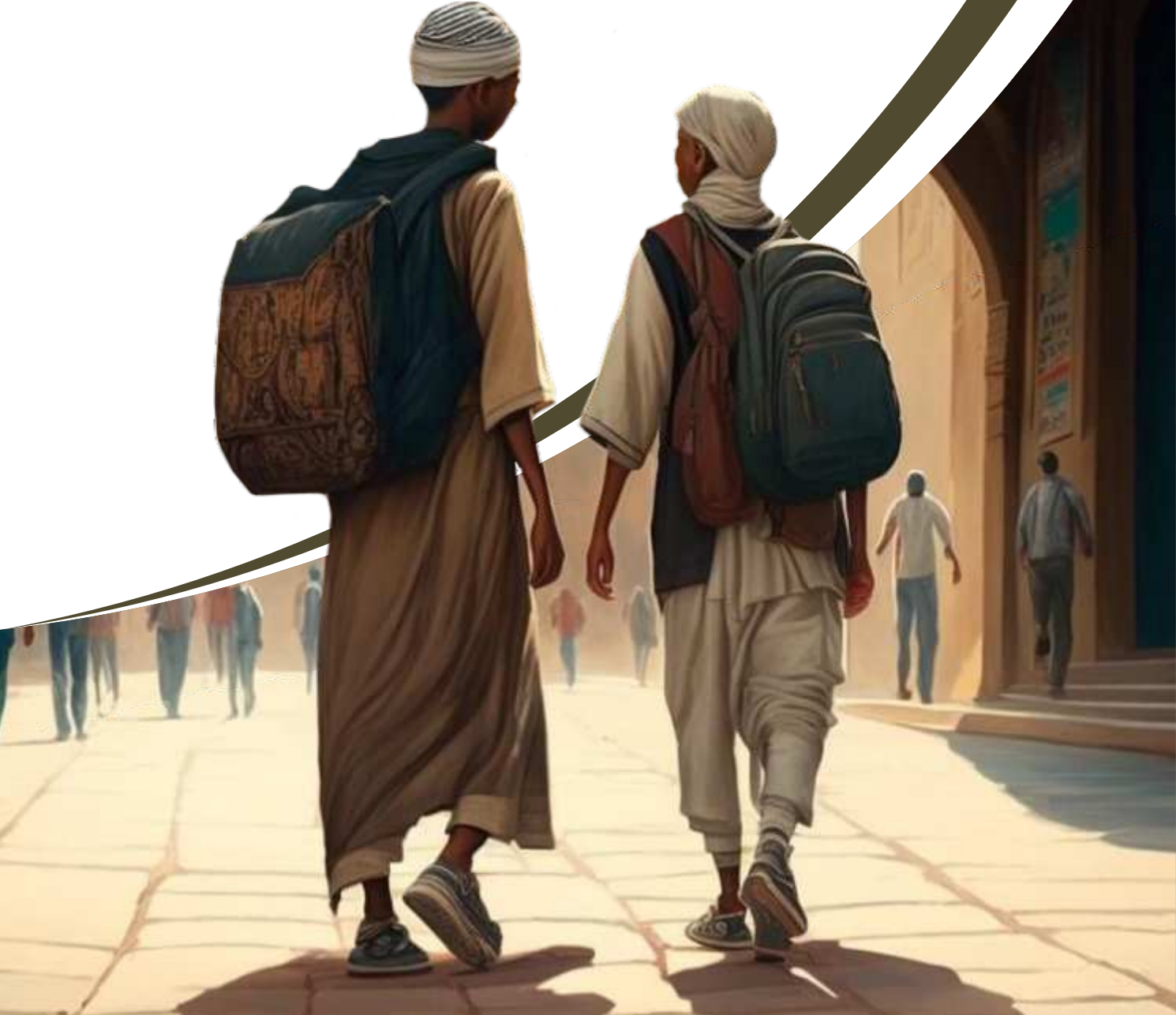
⁹ (Müslim)

¹⁰ (Nesai)

MÜSLÜMANLARIN HAKLARI!

Burak Gültepe

Yüce Allah'a yarattıkları sayısınca hamd, bize gönderdiği
yüce ahlâklı Rasûle de salât-u ve selam ederiz.

Bir Müslüman Kâbe'den daha değerlidir. Çünkü yüce Allah, bir Müslümanın diğer bir Müslümana kanını, malını ve hakkında su-i zan beslenmesini haram kılmıştır. Peki Müslümanın başka hangi hakları vardır?

Bir hadisi şerif var ki, birçok hakkı hukuku içinde barındırmaktadır. Hadisimiz ise şöyledir;

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ
(صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ:
“حَقُّ الْمُسْلِمِ عَلَى الْمُسْلِمِ سِتُّ. ” قِيلَ: مَا هُنَّ؟
يَا رَسُولَ اللَّهِ! قَالَ:
“إِذَا لَقِيْتَهُ فَسَلِّمْ عَلَيْهِ، وَإِذَا دَعَاكَ فَاجِبْهُ، وَإِذَا
اسْتَنْصَحَكَ فَانصَحْ لَهُ،
وَإِذَا عَطَسَ فَحَمِدَ اللَّهَ فَسَمِّتْهُ، وَإِذَا مَرِضَ فَعُدَّهُ،
وَإِذَا مَاتَ فَاتَّبِعْهُ

Ebû Hureyre'den (ra) rivayet edildiğine göre, Nebi (sav) şöyle buyurmuştur:

“Müslümanın Müslüman üzerindeki hakkı altıdır.”

-Onlar nedir ey Allah'ın Resûlü?” diye sorulunca şöyle demiştir:

“Onunla karşılaştığın zaman selâm verisin, seni davet ettiğinde ona icabet eder, senden nasihat istediğinde nasihat edersin, aksırıp Allah'a hamd ettiğinde ona duayla karşılık verirsın, hastalandığında onu ziyaret eder ve öldüğünde cenazesi-ne katılırsın.”¹

Bunların yerine getirilmesi veya getirilmemesi durumunda doğacak mükâfat ve sorumluluklar da uhrevî olarak karşımıza çıkar. Yani davetine icabet etmediğinde, cenazesini katılmadığında veya hastalandığı vakit ziyaretine gitmediğinde dünyada herhangi bir cezai müeyyide ile karşılaşmazsın. Hadisimizde konu edilen haklar, öncelikle İslam toplumun mânevi dinamikleriyle ilgilidir.

Burada sayılanların her biri, iyi bir insan, iyi bir Müslüman olmanın, beşerî münasebetleri en üst seviyede tutmanın, kardeşliğin, dostluğun, yardımlaşmanın, sevinci ve kederi paylaşmanın, şefkat ve merhamet toplumu olmanın temel unsurlarıdır.

1- Müslümanın Parolası Selamdır!

Yani kardeşim, benden sana zarar gelmez. 'Her iki diyarda emniyet içinde olasın' şeklinde bir 'hayır' dua'dır. Müslümanlar ilk karşılaştıklarında ve ayrılırlarken, hep birbirlerine bu sayede esenlik dileyip dua ederler. Bu sayede sevgi tohumları ekerler.

Selam da huzur, mutluluk ve esenlik vardır. Zira birçok ayette melekler, kurtuluşa ermiş kulları selam ile karşılarlar.

سَلَامٌ عَلَيْكُمْ بِمَا صَبَرْتُمْ فَنِعْمَ عُقْبَى الدَّارِ

“Sabrettiğinize karşılık selam size. (Dünya) Yurdun(un) sonu ne güzel.”²

¹ (Müslim)

² (13/Ra'd 24)

Fıkhî açıdan selam vermek sünnet, verilen selâmı almak ise farzdır. Daha güzeli ile karşılık vermek ise 'es selamu aleykum ve rahmetullahi ve berakatuh şeklindedir. اَلْسَّلَامُ عَلَیْكُمْ وَرَحْمَةُ اللّٰهِ وَبَرَكَاتُهُ

وَإِذَا حُيِّتُمْ بِتَحِيَّةٍ فَحَيُّوا بِأَحْسَنَ مِنْهَا أَوْ رُدُّوهَا

“Bir selamla selamlandığınızda, siz ondan daha güzeliyle selam verin ya da aynıyla karşılık verin.”³

İmrân b. Husayn (ra) şöyle anlatıyor: Resûlullah’a (sav) bir adam geldi ve: –es-Selâmu aleykum dedi. Efendimiz onun selâmına aynı şekilde karşılık verdikten sonra adam oturdu. Allah Resûlü:

“On sevap kazandı” buyurdu. Sonra bir başka adam geldi, o da:

–es-Selâmu aleykum ve rahmetullâh dedi. Peygamberimiz ona da verdiği selâmın aynıyla mukâbele de bulundu. O kişi de yerine oturdu. Resûl-i Ekrem:

“Yirmi sevap kazandı” buyurdu. Daha sonra bir başka adam geldi ve:

–es-Selâmü 'aleykum ve rahmetullahi ve berekâtuh dedi. Rasulullah (sav) kişiye de selâmının aynıyla karşılık verdi. O kişi de yerine oturdu. Efendimiz onun hakkında da:

“Otuz sevap kazandı” buyurdu.⁴

Belki hayatın akışı içinde kırıldığınız, küstüğünüz veya kinlendiğiniz bir Müslüman var. Bir an nefsinizi ayaklar altına alın ve yaklaşın, selam verin. Kalbinizde muhakkak bir yumuşama hissedeceksiniz. Nebi (as) şöyle buyurur:

“Yaptığınız zaman birbirinizi seveceğiniz bir şey söyleyeyim mi; aranızda selâmı yayınız.”⁵

Sevginin ve muhabbetin artması için Müslümanları gördüğümüzde tebessüm edip candan sarılıp ve en güzel biçimde selam vermemiz icap etmektedir. Bu sayede Rabbimizin kalplerimizi çevirmesi, aramızda sevgi ve muhabbet koyması umulur.

Tufeyl, Abdullah'ın (ra) Peygamber Efendimizin emirlerine itaatteki gayretini şöyle anlatır:

“Çarşıya çıktığımızda, Abdullah b. Ömer kime rastlasa selâm verirdi. Karşılaştığı şahıs ister eski eşya satan, ister değerli mal satan, ister yoksul veya tanınmayan biri olsun, mutlaka ona selâm verirdi. Bir gün yine onun yanına gitmiştim. Yine birlikte çarşıya çıkmayı teklif etti. Ona: “Çarşıda ne yapacaksın! Alışverişten anlamazsın. Satılan malların fiyatlarını sormazsın. Bir şey satın almazsın. Herkesin oturup sohbet ettiği yerlerde oturmazsın. Çarşıya çıkacağımıza şurada otur da, birlikte sohbet edelim.” dedim.

Bunun üzerine Abdullah (ra) bana şunları söyledi: “Kardeşim! Biz, karşılaştığımız kimsele Allah'ın selâmını vermek için çarşıya çıkıyoruz. Başka bir maksadımız yok.”⁶

³ (4/Nisa 86)

⁴ (Ebû Dâvûd, Edeb)

⁵ (Müslim, Tirmizi)

⁶ (Buhârî, el-Edebü'l-Müfred, s. 348)

Bir detay: 'Müşriğe selam verme' konusunda farklı görüşler olmakla birlikte selam verdikleri zaman selamlarını alma konusunda bir sakınca yoktur. Yani bir müşrik selam verdiği zaman selamını almak lazım. Çünkü Rabbimiz "Bir selamla selamlandığınızda, siz ondan daha güzeliyle selam verin ya da aynıyla karşılık verin" diye buyurmuştur. Racih olan görüşe göre müşriğin selamını almakta herhangi bir sakınca yoktur. Çünkü ayette de herhangi bir kayıt veya kısıtlama gelmemiştir.

2- Davete İcabet...

Yemek, düğün ve benzeri davetlere çağırılınca gitmek sünnettir. Bazı âlimler vacip demişlerdir. Eğer ki ortamda günah işleniyorsa ki, -toplumda düğünlerde nice haramlar işlenmektedir- bu gibi davetlere gidilmez. Rivayete göre Abdullah ibn Mes'ud (ra) bir gün bir eğlence ile karşılaştı ve ondan yüz çevirdi. Bunun üzerine Rasulullah (sav) şöyle buyurdu: **"Gerçekten ibn Mes'ud şerefli bir şekilde sabahlamıştır."**

Biz de akrabalarımız dahi olsa onların günahlar içindeki düğünlerine katılmamalıyız. Şeref istiyorsak tabi ki!

Allah-u Teâlâ boş söz işitip de yüz çeviren kimseleri övmüştür.

وَإِذَا سَمِعُوا اللَّغْوَ أَعْرَضُوا عَنْهُ وَقَالُوا لَنَا أَعْمَالُنَا
وَلَكُمْ أَعْمَالُكُمْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ

"Onlar boş söz işittikleri zaman ondan yüz çevirirler ve 'bizim işlerimiz bize, sizin işleriniz size' derler."⁷

Kimi âlimler konuyu daha da detaylı incelemişler. Günah bulunmadığını farz edersek; şayet bizi çağıran bir Müslüman kardeşimiz veya akrabamız, bizi görmezse üzülecekse, yokluğumuzu arayacaksa, böylesi davetlere kesinlikle gitmeliyiz. Ama kardeşimiz bizi davet etti ama bizimle onun arasında böylesi sıkı bağlar yoksa, çağırılan yüzlerce kişiden sadece birisi isek o zaman davete gitmemekte serbest olunabilir demişlerdir. En doğrusunu Allah bilir.

Yine şunu da unutmamak gerekir ki, sahabeler bu hüküm farz mı, vacip mi, müstehap mı diye sormazlardı! Çünkü kurtuluş Rasulullah'ı (sav) adım adım takip etmektedir. Bu gerçeği de hatırımızdan çıkarmamız gerekmektedir. Dolayısıyla davete icabet etmek adına gayretimizi arttırmamız gerekmektedir.

3- Nasihat Et...

Nasihat etmekte büyük faydalar vardır. Çünkü insan, yaşadığı sıkıntılar sebebiyle kalbi daralır, yüzü kararır, huzuru bozulur... Bu gibi maddi ve manevi darlıklara hepimiz düşmüştüzdür. Nasihat ise gerçekten bu gibi sıkıntıları ve üzüntüleri dağıtmaya birebir şifadır. Nasihat ile kardeşinin iç dünyasını ferahlatır, umut aşılar. Bilmiyorsa öğretir yoluna koyarsın veya unuttuysa hatırlatırsın.

⁷ (28/Kasas 55)

Bir başka durum ise nasihati terk etmiş oluşumuzdur. Çoğumuz nasıl olsa karşı taraf kabul etmez diye artık nasihat etmeyi bırakmış haldeyiz. 'Hocalara nasıl nasihat edilir, edilirse sonucu ne olur' gibi bilinçaltında önceden önyargılarımız var! Yine aramız açılmasın diye de çoğu kardeşi idare ediyor, bazı konuları hiç açmıyor, nasihat etmekten kaçınıyoruz. Kimileri 'bana ne' diyor, 'kim ne yaparsa yapsın' diyor.

Böyle diyenler hata edenlerdir. Çünkü biz doğru bildiklerimizi söylemekle, emr-i bil maruf nehy-i anil münker yapmakla emrolunduk. 'Bana dokunmayan yılan bin yıl yaşasın' zihniyetiyle hareket edemeyiz.

Ömer (ra) nasihat konusu hakkında şöyle demiştir: "Birbirlerine nasihat etmeyen toplulukta hayır yoktur. Nasihat edenleri sevmeyenlerde de hayır yoktur."

Rasulullah'ın (sav) terbiyesinden geçen Ömer (ra) ne güzel söylemiştir. Nasihat edeceğiz ve nasihat edenleri de seveceğiz. Böyle olabilmek hususunda Allah'tan yardım isteyeceğiz. Nasihatlerimiz Kur'an ve sünnetten olacak veya Kur'an ve sünnetin doğrultusunda olacak. Nasihat ederken ise şunlara dikkat etmelisin;

*Sözü yumuşak söyle

*Kur'an ve sünnetten oku

*Seleften güzel örneklerle süsle

*Karşı tarafı dinle, sözünü kesme

Kimileri de nasihat eder ama nasihat almaz. Bunun da kibirle alakası olabilir. Adam 'Kimse bana nasihat edemez, zaten en doğruyu ben yapıyorum' inancında ise bu da hiç doğru değildir. Mü'minlerin kibirden olanca kuvvetiyle sakınmaları gerekir. Çünkü kibir sahibi kimseler, cennete en uzak kimselerdir.

4- Dua Et

Hadisimize konu olan dua şekli, müslüman aksırıp Allah'a hamd ettiğinde ona 'yerhamukellah' diyerek hayır duada bulunmaktadır. Ulemânın çoğunluğuna göre hükmü sünnet ve menduptur. Hapşırma sırasında vücutta bulunan zararlı toksinler dışarı atılmaktadır ve sonucunda bir rahatlama söz konusudur. Bu durumda hamd eden bir müslümana 'yerhamukellah' 'Allah sana rahmet etsin' diye dua ederiz.

Elbetteki duamız sadece hapşırma anlarıyla sınırlı olamaz. Genelde ve özelde her zaman Müslümanlara dua etmeliyiz. Kardeşlerimizin hidayetleri için, sıkıntıları/dertleri için, hastalıkları için, borçları için Rabbimizden kolaylıklar ve çıkış yolları istemeliyiz. Özellikle şu dönemde ihtilafları, ayrılıkları ve birbirlerine kinli gözlerle baktıkları için daha çok dua etmeliyiz sanırım... Rabbim sıkıntılarımızı gidersin, razı olduğu şekle en kısa zamanda eriştirsin.

Zira bu konuda çok tehditkâr bir ayet indirmiştir:

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِ مَا
جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَأُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ

“Kendilerine apaçık belgeler geldikten sonra, parçalanıp ayrılan ve anlaşmazlığa düşenler gibi olmayın. İşte onlar için büyük bir azab vardır.”⁸

Rabbimizden her türlü azaptan bizleri ve müslümanları selamette kılmasını dileriz...

5- Hastalandığında Ziyaret Et

Hastalandığında maddi ve manevi destekçi olursun. Hastalık çoğu insanın hatta müslümanın da arzu etmeyeceği bir durumdur. Tabi adınız Ebu Zer değilse... Nebi (as) Ebu Zer'e dünyada en çok sevdiği üç şeyi sorduğunda o ölümü, hastalığı ve aç kalmayı zikreder.

Resulü Ekrem, neden diye sorduğunda 'hastalık ile günahlarım dökülür' cevabını vermiştir. Yani hesap gününe günah yükü hafifler. Ebu Zer (Allah kendisinden razı olsun) bu yüzdendir ki, dünyada hastalığı sevmiştir. İnsanların neredeyse tamamının sevmediği bir şeyi sevmek, çok ince bir hesaptır, ince bir görüştür.

Hastalandığında hem hasta hem bizler yine duaya sarılmalıyız. Malum olduğu üzere 'dua ibadetin ta kendisidir', 'müslümanların en mühim silahıdır'. Peki hastanın başında nasıl dua etmeliyiz?

Nebi (as) şöyle buyurur:

أَسْأَلُ اللَّهَ الْعَظِيمَ، رَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، أَنْ يَشْفِيكَ
Es'elüllâhel-azîm, Rabbel-arşilazîmi en yeşfiyek

“Kim, henüz eceli gelmemiş bir hastayı ziyaret eder de onun başucunda yedi kere; “Büyük arşın sahibi yüce Allah'dan seni iyi etmesini dilerim.” diye dua ederse, Allah o hastayı iyi eder.”⁹

Bu eceli gelmeyen hasta için geçerlidir. Ecel geldikten sonra ne ilaç ne de okumak fayda verir. Çünkü Allah -Azze ve Celle- ayeti kerimede şöyle buyurmuştur:

وَلِكُلِّ أُمَّةٍ أَجَلٌ فَإِذَا جَاءَ أَجْلُهُمْ لَا يَسْتَأْخِرُونَ
سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ

“Her ümmetin bir eceli vardır. Ecelleri gelince ne bir an geri kalırlar ne de bir an ileri gidebilirler.”¹⁰

Müslüman şunu da bilmelidir ki, hastayı ziyaret etmenin ecri büyüktür. Buharide geçen bir hadiste **“Bir müslüman, müslüman kardeşine hasta ziyaretinde bulunduğu vakit, Cennet bahçelerinde meyve topluyor demektir”** buyrulmuştur.

Ziyaret, hasta için bir moral kaynağıdır. Karşılıklı dua etmeli, özellikle hastanın duasını almalıyız. Hastalıkla günahların döküldüğünü, acziyetin ortaya çıktığını ve duaların kabul edilmesinin daha bir muhtemel olduğunu da unutmayalım. Hastalıklar yüzünden nice salih amelden geri kaldığımız olmuştur hiç şüphesiz. Ziyaret eden kimse ibret almalı, sağlığın kıymetini tekrar hatırlamalıdır.

⁸ (3/Âl-i İmrân 105)

⁹ (Ebu Davud ve Tirmizî hadisi)

¹⁰ (7/Araf 34)

6- Vefat Ettiğinde Cenazesine Katıl

Cenaze namazı, farz-ı kifayedir. Müslümanlardan bir grubun defin işlemlerini yerine getirmesiyle diğer Müslümanlardan sorumluluk düşer. Müslümanların ölen din kardeşlerine karşı yerine getirmeleri gereken dini vecibelerin başında cenaze namazının kılınması ve bunun için gerekli hazırlıkların yapılması gelmektedir. Farz-ı kifaye olması nedeniyle ecrinin az olduğu düşünülebilir. Bu düşünce yanlıştır, çünkü Rasulullah (sav) şöyle buyurmuştur:

“Kim, sevabına inanarak, karşılığını sadece Allah'tan bekleyerek bir müslüman cenazesi ile birlikte gider ve namazı kılınıp gömülünceye kadar beklerse, her biri Uhud dağı kadar olan iki kîrât sevapla döner. Kim de cenaze namazını kılar, defnolunmadan önce ayrılırsa bir kîrât sevapla döner.”¹¹

Ebu Hureyre'den (ra) rivayet, Nebi (as) şöyle buyurdular:

“Kim bir cenazede, cenaze namazı kılınıncaya kadar bulunursa bir kîrât, gömülünceye kadar kalırsa, iki kîrât sevap alır.”

- İki kîrât ne kadardır? diye sordular. Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem;

“İki büyük dağ kadar!” cevabını verdi.¹²

Nice kîrât sevapları kaçırdık kim bilir? 'Dağ gibi sevapları' uyanık olup kaçırmamaya gayret edelim. Bu konuda Allah'tan yardım istemeyi de unutmayalım. Abdullah ibni Ömer (r.anhuma) katılmadığı cenazelerden dolayı üzölmüştür. Nitekim araştırmanın sonunda, kendisinin o konudaki rivayetten haberi olmadığı ortaya çıkınca “Desene, biz çok kîrâtı kaçırdık” diye hayıflanmıştır. Bu aynı zamanda İbni Ömer'in, birçok cenâze-ye katılmamış olduğunu da göstermektedir.

Bir müslümanın cenazesini muvahhidlerden en az 40 kişi veya daha fazla müslümanla kılmaya çalışmak önemlidir. Zira Nebi (as) şöyle buyurmuştur: **“Bir Müslüman ölür, cenaze namazına Allah'a şirk koşmayan kırk kişi katılırsa Allah bunların onun hakkındaki şefaatinı mutlaka kabul eder.”¹³**

İmam, cenaze namazına gecikmiş kimselerin olduğunu bilirse namazı hemen kılmayıp insanları beklemesi hoştur. Bu sayede vefat eden kardeşimize daha çok kişiyle dua edebiliriz.

Bu gibi hadisler, cenaze namazını kılanların sayısı ne kadar fazla olursa şefaathlerinin, yani dualarının da o derece makbul olacağını gösterir. Cenaze namazının olmazsa olmazı 'ölü için dua' etmektir. Hatta bu, cenaze namazının bir rüknüdür ve bu dua olmazsa cenaze namazı geçerli olmaz.

¹¹ (Buhârî İman, Müslim Cenâiz 56)

¹² (Buhârî Cenâiz; Müslim Cenâiz)

¹³ (Müslim)

Peki Vefat Eden Kardeşimize Hangi Duaları Edelim?

Ebu Abdurrahman Avf b. Malik'den (ra) rivayet, Nebi (as) bir cenaze namazı kılmıştı. Dua ederken söylediklerinden şunları ezberimde tuttum;

“Allah'ım! Onu bağışla ve ona rahmet et. Ona esenlik ver ve onu affet. Onu ikrama mazhar eyle. Gireceği yeri (kabri) genişlet. Onun (günahlarını) su, kar ve buzla yıka. Bem-beyaz bir elbiseden kiri temizler gibi onun hatalarını temizle. Ona (dünyadaki) evinden daha hayırlı bir ev, ailesinden daha hayırlı bir aile, eşinden daha hayırlı bir eş ver. Ve onu cennetine koy. Onu, kabir ve cehennem azabından koru...”

Ravi devamla şöyle dedi: Öyle ki (duyduğum bu güzel duadan dolayı) o ölünün yerinde olmayı temenni ettim.¹⁴

Cenaze'den İbret Almaya Çalış!

El-Bera (ra) anlatır: Biz Rasulullah (sav) ile beraber bir cenazedeydik. Rasulullah (sav) kabrin kenarına oturdu. O kadar çok ağladı ki toprak onun gözyaşlarıyla ıslandı. Daha sonra şöyle buyurdu: **“Ey kardeşlerim! İşte bunun gibi bir son için hazırlanın.”**¹⁵

Öyle bir son ki ameli bir anda kesiyor. Dosya kesinlikle kapanıyor ve kişinin nereye gideceği ispat edilmiş oluyor. Bir daha amel yapmak ne mümkün! İnsanların çoğu geri dönmek ve günahlarını terk etmek isteyecekler ama ne mümkün!

Hülasa bu saydıklarımız müslümanların haklarından yalnızca bazılarıdır. Hatırlatmanın fayda vereceğini ümit ederek dile getirdik. Rabbim öncelikle bana, sonra da bütün Müslümanlara amel etmeyi nasip ve müyesser kılsın. Kardeşliğimizi pekiştirsin. Hesabını veremeyeceğimiz amellerden her daim korusun. Şüphesiz O'nun lütfu bol olan, kullarına karşı çokça merhametli olandır. Duaları kabul edendir.

Allahumme âmin.

Selam ve dua ile...

¹⁴ (Müslim)

¹⁵ (Buhârî)

SALİH AMELE RAĞBET ETTİREN ETKENLER

Salih Bağırhan

Allah'a hamd, Rasulüne salat ve selam olsun.

Hatırlanacağı üzere Derginin 30. sayısında iman ve salih amelin öneminden ve faydalarından bahsetmiş, bir sonraki sayıda bir kimseye, salih amel işlemede etken olan faktörleri ele alacağımı belirtmiştim. Fakat 31. sayıda bu nasip olmadı. Bu sayıda Allah'ın izni ve inayeti bu konuya yer vereceğim inşaallah.

Kıymetli Kardeşlerim!

“Bu kadar öneme sahip olan salih ameli işlemede yardımcı olan, başarıya götüren etkenler nelerdir?” sorusuna birlikte Kur'an ve sünnet çerçevesinde cevap bulmaya çalışalım ve müminler olarak bu hususta muvaffak olabilmemiz için birbirimize dua edelim.

Salih amel işlemede bizleri muvaffak kılacak ilk husus Allah'a (cc) dua etmek ve sadece ondan yardım istemektir. Allah (cc) yardım etmez, başarıya sevk etmez ise tüm dünya bir araya gelse de kul bu hususta başarıya ulaşamayacaktır.

إِنْ يَنْصُرْكُمُ اللَّهُ فَلَا غَالِبَ لَكُمْ وَإِنْ يَخْذُلْكُمْ
فَمَنْ ذَا الَّذِي يَنْصُرُكُمْ مِنْ بَعْدِهِ وَعَلَى اللَّهِ
فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ

“Allah size yardım ederse, artık size üstün gelecek hiç kimse yoktur. Eğer sizi bırakıverirse, ondan sonra size kim yardım eder? Müminler ancak Allah'a güvenip dayanmalıdırlar.”¹

Rasûlullah (sav) Efendimiz, bir gün Muaz b. Cebel'in elinden tutarak ona şöyle buyurmuştur: Ey Muâz! Allâh'a yemin ederim ki, ben seni gerçekten seviyorum. Ey Muâz! Sana her namazın sonunda:

اللَّهُمَّ أَعِنَّا عَلَى شُكْرِكَ وَذِكْرِكَ وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ

“Allah'ım! Seni zikretmek, Sana şükretmek ve Sana güzelce kulluk etmekte bana yardım et! duasını hiç bırakmamamı tavsiye ediyorum.”²

Rasulullah'ın (sav) özelde Muaz bin Cebel'e, genelde ise tüm ümmetine yaptırmaya çalıştığı duanın içeri gerçekten çok manidardır. Rabbimizi bolca zikretmenin, şükretmenin ve güzelce kulluk etmenin formülü hadiste Allah'tan yardım istemek ve ona dua etmenin gerekli olduğunu bizlere hatırlatmaktadır.

Salih amele sevk edecek, kulu bu hususta harekete geçirecek hususlardan birisi de kişinin Allah'tan korkması yani takva sahibi olmasıdır. Bu da Allah'ın yasakladığı şeylerden uzak kalmaktır. Muttaki olan kimsenin dünya işleri de ahiret işleri de kendisine kolaylaştırılır.

Ey takva sahibi olup derdi olan kardeşim, dertlenme Allaha karşı samimiyyetine ve takvana devam et, Allah senin derdini çözecektir. Dünya sana dar mı geliyor? Zindanlar içinde sıkılıyor musun? Kafirin elinde tutsak mısın? Kafirin elinde canın, namusun güvende mi değil? Allah'a dua et ve takvalı olmaya devam et. Vallahi Allah sana çıkış kapısı açacaktır. Bu Allah'ın vadidir.

¹ (3/Al-i İmran 160)

² (Ebû Davud, Vitr, 26)

Allah(cc) şöyle buyurmaktadır:

وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ إِنَّ اللَّهَ بَالِغُ أَمْرِهِ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا
وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مِنْ أَمْرِهِ يُسْرًا
وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يُكَفِّرْ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ وَيُعْظِمْ لَهُ أَجْرًا

“Kim Allah'tan korkup sakınırsa (Allah) ona bir çıkış yolu gösterir ve onu hesaba katmadığı bir yönden rızıklandırır. Kim de Allah'a tevekkül ederse O, ona yeter. Elbette Allah, kendi emrini yerine getirip gerçekleştirendir. Allah, her şey için bir ölçü kılmıştır.”³

“Kim Allah'tan korkup sakınırsa (Allah) ona içinde bir kolaylık gösterir.”⁴

“Kim Allah'tan korkup sakınırsa Allah, kötülüklerini örter ve onun ecrini büyütür.”⁵

Bir başka etken ise kişinin yediğine, içtiğine dikkat etmesidir. Helal yemek, duanın kabulünde ve kişiye salih amel işletmede büyük öneme sahiptir.

Rabbimiz(cc) şöyle buyurmaktadır:

يَا أَيُّهَا الرُّسُلُ كُلُوا مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَاعْمَلُوا صَالِحًا

“Ey elçiler, güzel ve temiz olan şeylerden yiye ve salih amellerde bulunun.”⁶

Ayetteki "tayyibat" hususunda şu iki izah yapılmıştır:

1) Tayyibat, helal olan şeyler demektir. Rızıktan tayyib olanların, helal, saf (temiz) ve kavam olanlar olduğu söylenmiştir: Helâl kendisinde Allah'a isyan olmayan; saf, kendisinde Allah unutulmayan; kavam ise nefsi gemleyen ve akli muhafaza eden demektir.

2) Bu, yiyecek ve meyvelerden, leziz ve hoş olanlar demektir. Böylece Allah(cc) nübüvvet ve onun gereklerini yerine getirmek her ne kadar ağır olsa da, Peygambere, diğer insanlara mubah kıldığı gibi tayyibatı yemeyi mubah kıldığını bildirmiştir.

Allah(cc) Peygamberlerine “Ey Resuller, tayyibattan yeyin” buyurduğu gibi müminlere de, **“Ey iman edenler, size rızık olarak verdiğimiz tayyibattan yeyin.”⁷** buyurmuştur. Ayetteki, **“Tayyibattan yeyin”** emrini **“salih amellerde bulunun”** emrinden önce getirmesi, salih amelden önce, helal lokmanın bulunması gerektiğine (salih amelin, helal lokmaya bağlı olduğuna) delâlet eder.⁸

Sahih-i Müslim'de, Ebu Hureyre'den şöyle dediği rivayet edilmiştir: Rasulullah(sav) buyurdu ki: **“Ey insanlar! Şüphesiz Allah hoş ve temizdir. Ancak hoş ve temiz olanı kabul eder. Muhakkak Allah müminlere, rasûllerine verdiği emirlerin aynısını vermiş ve şöyle buyurmuştur: “Ey peygamberler! Temiz olan şeylerden yeyin ve salih amel işleyin. Çünkü şüphe yok ki Ben yaptıklarınızı çok iyi bilenim.”**

³ (65/Talak 2-3)

⁴ (65/Talak 4)

⁵ (65/Talak 5)

⁶ (23/Müminun 51)

⁷ (2/Bakara 172)

⁸ (Tefsiru'l-Kebir)

Yine yüce Allah şöyle buyurmaktadır: **“Ey iman edenler! Size rızık olarak verdiğimiz şeylerin (helâl ve) temiz olanlarından yeyin...”**⁹ -Daha sonra- (peygamber) şunu zikretti: “Bir adam düşünün ki: Üstü başı kirli uzunca yolculuk yapmış olduğu halde ellerini semaya doğru uzatır; Rabbim, Rabbim diye dua eder ama yediği haram, içtiği haram, giydiği haram, haram ile gıdalanmışsa böyle birisinin duası nasıl kabul olunacak?”

Salih amel işlemeye sebebiyet verenlerden bir tanesi de kişinin kendisini ilgilendirmeyen şeyleri terk etmesidir. İnsanın kendini ilgilendirmeyen şeyleri terk etmesi Müslümanlığının güzelliğindendir.

Kendisini ilgilendirmeyen şeyleri terk etmek yani dünyada ve ahirette fayda vermeyecek her türlü sözü ve fiili terk etmekle mümkün olur. Allah (cc) müminlerin özelliklerinden bahsederken şöyle buyurmaktadır:

وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ

“Onlar, 'tümüyle boş' şeylerden yüz çevirenlerdir.”¹⁰

Ayette geçen "lağv" ile ilgili olarak şu açıklamalar yapılmıştır:

1) Buna, her türlü haram ve mekruh işler ile insanın yapmaya mecbur olmadığı (bazı) mubah işler girer.

2) Bu, sadece haram işleri ifade eder. Bu görüş, birincisinden daha sınırlıdır.

3) Bu, özellikle konuşmada vaki olan masiyetlerdir. Bu da, ikinci görüşe göre daha dardır.

4) Lağv, bazen küfür manasına gelir. Nitekim Allah (cc), **“O kâfirler şöyle dediler: “Kur’ân-ı dinlemeyin. O’nun hakkında lağviyyat (manasız yaygaralar) yapın...”**¹¹ buyurmuştur. Bazen de, yalan manasına gelir. Nitekim Allah (cc), **“O (cennette) hiçbir lağv (yalan) duymazsın”**¹² ve **“Onlar, orada ne bir lağv, ne günaha sokacak bir şey işitmezler”**¹³ buyurmuştur. Yine Allah (ac) müminleri bu tür lağviyattân yüz çevirdikleri için övmektedir. Bunlardan yüz çevirmek ise böyle şeyleri yapmamak, bunlardan hoşlanmamak ve bunları yapanlarla içli-dışlı olmamakla mümkündür. İşte bu manada (cc) **“Onlar, boş ve kötü lakırdıya rastladıkları zaman, şerefli olarak, (yüz çevirip) geçerler”**¹⁴ buyurmuştur. Allah (cc) o müminleri, namazlarında huşulu olan kimseler diye tavsif edince mükellefiyetin iki temeli olan ve insan nefsine çok ağır gelen fiil ve terki (yapmaları ve yapmamaları) bir arada bulundukları için, bunun peşi sıra onları, "lağviyattân yüz çevirenler" olarak tavsif etmiştir.¹⁵

Hikmet ehlinden bazıları şöyle der: “Her kim kendisini ilgilendirmeyen şeylerle meşgul olursa kendini ilgilendiren şeyden mahrum bırakılır.

Kişiyi salih ameli kolaylaştıracak unsurlardan bir diğeri ise içinde yamukluğun, eziyetin, gıybetin, alayın olmadığı doğru sözdür.

⁹ (2/Bakara 172)
¹⁰ (23/Müminun 3)

¹¹ (41/Fussilet 26)
¹² (88/Gâşiye 11)
¹³ (56/Vakia 25)
¹⁴ (25/Furkân, 72)
¹⁵ (Tefsiru'l-Kebir)

Rabbimiz (cc) şöyle buyurmaktadır:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ
وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا

“Ey iman edenler, Allah'tan sakının ve sözü doğru söyleyin. Ki O (Allah), amellerinizi ıslah etsin ve günahlarınızı bağışlasın. Kim Allah'a ve elçisine itaat ederse, artık o en büyük kurtuluşla kurtulmuştur.”¹⁶

İbn Kesir (rh) şöyle der: “İşlerinizi düzeltsin” yani sizleri salih amel işlemede muvaffak kılsın.

Yukarıdaki ayeti kerimede doğru sözün faydalarından bir diğeri ise günahların bağışlanmasıdır.

Rabbimden temennim bizlere salih ameli sevdirmesi ve muvaffak eylemesidir.

إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ

"Biz şüphesiz Allah'a aitiz
ve şüphesiz O'na döneceğiz"

BAKARA 156

¹⁶ (33/Ahzab 70-71)

VELÂ VE BERÂNIN KISIMLARI

Hüseyin Oral

Vela ve bera inancının önemine ve peygamberlerin kavimlerine karşı bu meyanda verdikleri mücadelelere değindikten sonra vela konusunun lûgat ve ıstılah anlamlarını Allah'ın (cc) emrettiği ve yasakladığı vela çeşitlerini istifadenize sunmak istiyorum.

Luğatta muvalatın yani daha yaygın kullanımıyla velanın anlamı yakınlaşmak, peşi sıra takip etmek, sevgi göstermek ve bir şeye yakın bulunmaktır.

Rasulullah kabın her tarafında elini gezdirerek yemek yiyen çocuğa yemek adabını öğretirken velayet kökünden gelen bu kelimeyi kullanmış كل مما يليك önünden ye yani yemeğe senin tarafında bulunan en yakın yerden ye ifadesini kullanmıştır.

Velanın şer'i istılahtaki anlamı da lügat anlamından çok farklı değildir. Şer'i anlamda vela; sevmek, ilgi göstermek, dost olmak, itaat etmek, yardımlaşmak ve bir şeyin peşi sıra gitmek demektir.

Velanın anlamlarını içeren deliller oldukça fazladır. Bu bölümde her anlamına dair ayrı ayrı ayetlere yer vereceğim ki konunun önemi ve çoğu zaman dikkat etmediğimiz anlamları zihnimize iyice yer etsin.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عَدُوِّي وَعَدُوَّكُمْ
أَوْلِيَاءَ تُلْقُونَ إِلَيْهِم بِالْمَوَدَّةِ وَقَدْ كَفَرُوا بِمَا
جَاءَكُمْ مِنَ الْحَقِّ يُخْرِجُونَ الرَّسُولَ وَإِيَّاكُمْ أَنْ
تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ رَبِّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ خَرَجْتُمْ جِهَادًا فِي
سَبِيلِي وَابْتِغَاءَ مَرْضَاتِي تُسِرُّونَ إِلَيْهِم بِالْمَوَدَّةِ
وَأَنَا أَعْلَمُ بِمَا أَخْفَيْتُمْ وَمَا أَعْلَنْتُمْ وَمَنْ يَفْعَلْهُ
مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ

Ey iman edenler benim de düşmanım sizin de düşmanınız olanları dost edinmeyin siz onlara sevgi gösteriyorsunuz hâlbuki onlar size gelen hakkı inkâr ettiler. Rabbiniz olan Allah'a inandınız diye resulü ve sizi yurdunuzdan çıkarıyorlar. Eğer rızamı kazanmak üzere benim yolumda cihat etmek için çıkmışsanız böyle yapmayın! Onlara gizlice sevgi besliyorsunuz oysa ben sizin gizlediğinizi ve açığa vurduğunuzu da bilirim sizden kim bunu yaparsa mutlaka doğru yoldan sapmıştır.¹

¹ (60/Mümtehine 1)

بَلِ اللّٰهُ مَوْلٰىكُمْ وَهُوَ خَيْرُ النَّاصِرِينَ

“Oysa sizin mevlânız Allah'tır ve O, yardımcılarınız en hayırlısıdır.”⁴

رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ وَاعْفُ عَنَّا وَاعْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا أَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ

“...Rabbimiz, kendisine güç yetiremeyeceğimiz şeyi bize yükleme! Bizi affet, bizi bağışla, bizi esirge! Sen bizim mevlamızsın. Kâfirler topluluğuna karşı bize yardım et.”⁵

Bu ayeti kerimelerde de yandaşlığın, yardım ve destek olmanın vela kapsamının içinde olduğu anlaşılmaktadır. İtaat etmek ve takipçi olmak velanın çeşitlerindenidir. Bunun delilleri de şu ayetlerdir:

اتَّبِعُوا مَا أُنزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ قَلِيلًا مَّا تَذَكَّرُونَ

“Rabbinizden size indirilene uyun onu bırakıp başka dostlara uymayın ne kadar da az öğüt alıyorsunuz”⁶

لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ أُولَٰئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ وَأَيَّدَهُم بِرُوحٍ مِنْهُ وَيُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرَى مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ أُولَٰئِكَ حِزْبُ اللّٰهِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ اللّٰهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

“Allah'a ve ahiret gününe inanan bir toplumun -babaları, oğulları, kardeşleri yahut akrabaları da olsa- Allah'a ve Resulüne düşman olanlarla dostluk ettiğini göremezsin. İşte onların kalbine Allah, iman yazmış ve katından bir ruh ile onları desteklemiştir. Onları içlerinden ırmaklar akan cennetlere sokacak, orada ebedî kalacaklardır. Allah onlardan razı olmuş, onlar da Allah'tan hoşnut olmuşlardır. İşte onlar, Allah'ın tarafında olanlardır. İyi bilin ki, kurtuluşa erecekler de sadece Allah'ın tarafında olanlardır.”²

Bu ayetler sevgi ve dostluk gösterme amelinin vela kapsamında olduğunu ifade etmektedir.

وَمَا كَانَ لَهُمْ مِنْ أَوْلِيَاءَ يَنْصُرُونَهُمْ مِنْ دُونِ اللّٰهِ وَمَنْ يُضْلِلِ اللّٰهُ فَمَا لَهُ مِنْ سَبِيلٍ

“Onların Allah'tan başka kendilerine yardım edecek hiçbir dostları yoktur. Allah kimi saptırırsa artık onun kurtuluşa çıkan bir yolu yoktur.”³

² (58/Mücadele, 22)

³ (42/Şura, 46)

⁴ (3/Al-İ İmran, 150)

⁵ (2/Bakara, 286)

⁶ (7/Araf, 3)

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَيَتَّبِعُ
كُلَّ شَيْطَانٍ مَرِيدٍ

كُتِبَ عَلَيْهِ أَنَّهُ مَنْ تَوَلَّاهُ فَإِنَّهُ يُضِلُّهُ وَيَهْدِيهِ
إِلَى عَذَابِ السَّعِيرِ

“İnsanlardan, bilgisi olmaksızın Allah hakkında tartışmaya giren ve her inatçı şeytana uyan birtakım kimseler vardır. Onun hakkında şöyle yazılmıştır: Kim onu yoldaş edinirse bilsin ki kendisini saptıracak ve alevli ateşin azabına sürükleyecektir.”⁷

Bu ayetlerde vela kelimesi yoldaş edinmek takip etmek ve itaat etmek anlamlarıyla kullanılmıştır.

Burada bahsi geçen kısımlarla ilgili olarak akıllara şöyle bir soru gelebilir. Bu özelliklerden her biri tek başına vela kapsamında değerlendirilir mi yoksa bütün bu anlamların bir araya gelmesi mi lazımdır?

Cevap olarak; burada sayılan özelliklerin herhangi biri bile tek başına vela kapsamında değerlendirilir. Çünkü ayetlerin içerdiği anlamlar bunu ifade etmesi bakımından son derece açıktır velanın bütün anlamlarının bir arada bulunmasına gerek yoktur.

Sevmek, dost olmak, yardımcı ve yandaş olmak, itaat edip desteklemek... Her biri tek başına vela ifade etmesi bakımından yeterli sayılmıştır.

Müslümanın Üzerine Vacip Olan Vela

Kimlere vela gösterilmesinin gerekli olduğunu Allah (cc) kitabında bizlere şöyle bildirmektedir.

إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ رَاكِعُونَ

وَمَنْ يَتَوَلَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا فَإِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْغَالِبُونَ

“Sizin dostunuz ancak Allah'tır, resulüdür ve Allah'ın emrine boyun eğerek namazı kılan, zekâtı veren müminlerdir. Kim Allah'ı, onun peygamberini ve müminleri dost edinirse bilsin ki şüphesiz Allah'ın taraftarları galiplerin ta kendileridir.”⁸

Müslümanlar Allah'tan resulünden ve müminlerden başkasına velayet gösteremezler. Sevgi, itaat ve yandaşlık, yardımcı, destekçi ve taraftar olarak Müslüman bir kulun burada belirtilenlerin dışına çıkması düşünülemez.

Müslümanın üzerine vacip olan vela; Allah'ı, peygamberi, dinini, bütün Müslümanları sevmesi ve onlara yardımcı olması, Müslümanların yoluna uyması ve onlardan ayrılmamasıdır.

⁷ (22/Hac 3-4)

⁸ (5/Maide 55-56)

Enes b. Malik'ten rivayet edildiğine göre Rasulullah (sav) şöyle buyurmuştur:

“Üç özellik vardır ki bunlar kimde bulunursa o imanın tadını alır. Allah ve resulünü bu ikisinden başka herkesten fazla sevmek, sevdiğini Allah için sevmek ve Allah (cc) kendisini küfür bataklığından kurtardıktan sonra tekrar küfre dönmeyi ateşe atılmak gibi çirkin ve tehlikeli görmek.”⁹

Allah'a olan velamız onu severek gönderdiği vahye uymamızla, resulüne olan velamız yine onu sevmek ve sünnetine bağlı kalmakla birlikte bidatlerin tamamından sakınmakla, müminlere velamız sevgi ve muhabbet içerisinde onlarla yardımlaşarak yollarından ayrılmamamızla gerçekleşecektir.

وَمَنْ يُشَاقِقِ الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ
الْهُدَىٰ وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ نُوَلِّهِ مَا
تَوَلَّىٰ وَنُصْلِهِ جَهَنَّمَ ۖ وَسَاءَتْ مَصِيرًا

“Kendisi için doğru yol belli olduktan sonra kim Peygambere karşı çıkar ve müminlerin yolundan başka bir yola girerse, onu o yönde bırakırız ve cehenneme sokarız; o ne kötü bir yerdir.”¹⁰

Müslümanın Sakınması Vacip Olan Vela

Kâfirleri sevmek, şirklerinde ve küfürlerinde onlara destek olmak veya onlara Müslümanların aleyhinde yardım etmektir. Bu da Müslümanı, imanı bozan bir amel işlediği için İslâm dininden çıkarır küfre sokar.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عَدُوِّي وَعَدُوَّكُمْ
أَوْلِيَاءَ تُلْقُونَ إِلَيْهِم بِالْمَوَدَّةِ وَقَدْ كَفَرُوا بِمَا
جَاءَكُمْ مِنَ الْحَقِّ يُخْرِجُونَ الرَّسُولَ وَإِيَّاكُمْ أَنْ
تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ رَبِّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ خَرَجْتُمْ جِهَادًا فِي
سَبِيلِي وَابْتِغَاءَ مَرْضَاتِي تُسِرُّونَ إِلَيْهِم بِالْمَوَدَّةِ
وَأَنَا أَعْلَمُ بِمَا أَخْفَيْتُمْ وَمَا أَعْلَنْتُمْ وَمَنْ يَفْعَلْهُ
مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ

Ey iman edenler benim de düşmanım sizin de düşmanınız olanları dost edinmeyin siz onlara sevgi gösteriyorsunuz hâlbuki onlar size gelen hakkı inkâr ettiler. Rabbiniz olan Allah'a inandınız diye resulü ve sizi yurdunuzdan çıkarıyorlar. Eğer rızamı kazanmak üzere benim yolumda cihat etmek için çıkmışsanız böyle yapmayın! Onlara gizlice sevgi besliyorsunuz oysa ben sizin gizlediğinizi ve açığa vurduğunuzu da bilirim sizden kim bunu yaparsa mutlaka doğru yoldan sapmıştır.¹¹

⁹ (Buhari, İman, 9)
¹⁰ (4/Nisa, 115)

¹¹ (60/Mümtehine 1)

إِنْ يَشْفَوْكُمْ يَكُونُوا لَكُمْ أَعْدَاءً وَيَسْطُوا إِلَيْكُمْ
أَيْدِيَهُمْ وَأَلْسِنَتُهُمْ بِالسُّوءِ وَوَدُّوا لَوْ تَكْفُرُونَ

لَنْ نَنْفَعَكُمْ أَرْحَامَكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ
يَفْصِلُ بَيْنَكُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ

Şayet onlar sizi ele geçirirlerse, size düşman olurlar, size ellerini ve dillerini kötülükle uzatırlar ve inkâr etmenizi arzu ederler. Yakınlarınız ve çocuklarınız size asla fayda vermeyecektir. Kıyamet günü Allah aranızı ayıracaktır. Allah, yaptıklarınızı hakkıyla görendir.¹²

قَدْ كَانَتْ لَكُمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِي إِبْرَاهِيمَ
وَالَّذِينَ مَعَهُ إِذْ قَالُوا لِقَوْمِهِمْ إِنَّا بُرْعَاؤُا مِنْكُمْ
وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا
بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ أَبَدًا حَتَّى
تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَحْدَهُ

İbrahim'de ve onunla beraber olanlarda sizin için gerçekten güzel bir örnek vardır. Onlar kavimlerine demişlerdi ki: Biz sizden ve Allah'ı bırakıp taptıklarınızdan uzağız, sizi tanımıyoruz. Siz bir tek Allah'a inanıncaya kadar sizinle bizim aramızda sürekli bir düşmanlık ve öfke belirmiştir.”¹³

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللَّهُ
عَلَيْهِمْ قَدْ يَيْسُوا مِنَ الْآخِرَةِ كَمَا يَبِيسُ الْكُفَّارُ
مِنْ أَصْحَابِ الْقُبُورِ

“Ey iman edenler! Kendilerine Allah'ın gazap ettiği bir kavmi dost edinmeyin. Zira onlar, kâfirlerin kabirlerdeki-lerden ümit kestikleri gibi ahiretten ümit kesmişlerdir.”¹⁴

Bu ayetlerde müslümanın kâfirlere karşı takınması gereken tavırlara yer verilmesi ve özellikle onlara beraatın ilan edilmesi vurgulanmış velayet gösterilmesi kesin ifadelerle men edilmiştir.

Müminlere göstermemiz gereken velânın birinci mertebesi onlara sevgimizi göstermektir. Müminlerin tamamını mutlaka Allah için sevmek zorundayız. Onları sevmemizin sebebi Allaha iman ediyor olmalarıdır. Bizim müminleri sevmemiz aynı zamanda Allah'a olan sevgimizin gereklerinden biridir. Allah sevgisi imanımızın olmazsa olmazıdır. Allah'a ibadet etmemiz ona olan sevgimizden kaynaklanmalıdır. Allah'ın sevdiğini de sevmemiz ona yaptığımız ibadetin bir parçası demektir.

İlim ehlinin de söylediği gibi sevdiği-nin sevdiği her şeyi sevmek, sevdiğini tam anlamıyla sevmen demektir.

Allah (cc) müminleri sevmekte ve onlardan razı olmaktadır. Durum böyle iken Allah'ın sevdiğini bizim de sevip razı olmamız üzerimize kesinlikle vaciptir.

¹² (60/Mümtahine 2-3)

¹³ (60/Mümtahine 4)

¹⁴ (60/Mümtahine 13)

وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ
يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ
وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَيُطِيعُونَ
اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ
عَزِيزٌ حَكِيمٌ

“Mümin erkeklerle mümin kadınlar da birbirlerinin velileridir. Onlar iyiliği emreder kötülükten alıkoyarlar. Namazı dosdoğru kılar, zekâtı verirler, Allah ve resulüne itaat ederler. İşte onlara Allah rahmet edecektir. Şüphesiz Allah izzet ve hikmet sahibidir.”¹⁵

Bera b. Azib'ten rivayet edildiğine göre Rasulullah (sav) şöyle buyurmuştur:

“Biz Rasulullah’ın (sav) yanında oturduk bize **‘İslam’ın en sağlam kulpu hangisidir** diye sordu. ‘Namazdır’ dediler. **‘Güzel ama o değildir’** dedi. ‘Zekâtıdır’ dediler. **‘Güzel ama o da değildir’** dedi. ‘Ramazan orucudur’ dediler. **‘Güzel ama o değildir’** dedi. ‘Hac’ dediler **‘Güzel ama o da değildir’** dedi. ‘Cihattır’ dediler. **‘Güzel ama o da değildir’** dedi. Sonra şöyle buyurdu: **Şüphesiz İslam’ın en sağlam kulpu Allah için sevmen ve Allah için buğz etmendir.**¹⁶

Müslümanın din kardeşlerini sevmesi bu hadiste belirtilen sevgiye dahildir.

Müslüman bir kul, dinlerinden ve imanlarından dolayı mümin kardeşlerine karşı mutlak sevgisini yok edecek olursa - bir kalpte sevgi ve nefret aynı anda bulunamayacağından- üzerine vacip olanın aksini yaparak müslümanlara, Allah'a itaatlerinden ve imanlarından dolayı buğzetmiş ve onları kerih görmüş olur. Böyle bir duruma düşen kimse ise imana ve Allah'a itaate düşman olmuş sayılır ve bu davranışıyla kendisini islâm dininden çıkaran küfre düşmüş olur.

Birçok şer'i delil müminlerin birbirini sevmemesi halinde imanlarının tahakkuk etmeyeceğini ifade eder.

Rasulullah (sav) şöyle buyurmuştur:

“İman etmedikçe cennete giremezsiniz. Birbirinizi sevmedikçe de iman etmiş olmazsınız. Size yaptığınız zaman birbirinizi seveceğiniz bir amel göstereyim mi? Aranızda selamı yayın!”¹⁷

Bir müslüman “Ben nefsimde müslümanların sevgisini hissediyorum, birbirimizi sevmemiz gerektiğine gerçekten inanıyorum, müslümanlarla birlikteyim onlardan kendimi soyutlamıyorum fakat bazı müslüman kardeşlerimle aramızda sorunlar oluyor, birbirimize karşı haddi aşıyor, zulme uğruyoruz böyle şeyler yaşadığım zaman onlara buğzettiğim oluyor. Acaba ben bu durumda islâm dininden çıkaran bir küfür işlemiş olur muyum” diye düşünebilir.

¹⁵ (9/Tevbe, 71)

¹⁶ (Müsned-i Ahmed)

¹⁷ (Müslim)

Şüphesiz böyle düşünceler hepimizin aklına zaman zaman gelmektedir. Burada bir ayrıntıyı göz önünde bulundurmak zorundayız. Eğer müslümana böylesi durumlarda bile dininden, imanından, Allah'a olan itaatinden, işlediği salih bir amelinden dolayı kin ve nefret duyuluyorsa bunun anlamı dine, imana, itaate nefret duymak olur ve böyle duygulara kapılan kimse kesinlikle küfre düşmüş olur.

Fakat dünyalık bir meseleden dolayı tabii bir nefret oluşuyor, müslümanın dini, imanı ve salih bir ameli kastedilmiyorsa durum olayların ciddiyetine göre farklılık arz etmekle birlikte müslümanın inancıyla alakalı olmaz. Bundan dolayı şirke ya da küfre düşmez.

Bir Müslüman kendisine zulmeden bir Müslüman kardeşine buğzettiği zaman onun yaptığı haksızlığa, haddi aşmasına buğzetmiş olur. Bundan öteye geçmediği sürece hiçbir sorun olmaz.

Günümüzde kalpleri mühürlü olup da kalbindeki nifakı dışa vuran bazı insanların bakış açılarını değerlendirdiğimizde onların bazı Müslümanlara inancından dolayı düşman olduklarını görürüz. Özellikle laik düşünceyi benimseyenler Müslümanları dinlerinden dolayı kerih görmekte, sakal uzatanları iyiliği emredip kötülükten alıkoymaya çalışanları, İslam'ın emrettiği gibi örtünen kadınları aşağılarlar, dilleriyle ve kaş göz işaretleriyle küçümsediklerini belli ederler hatta alay konusu ederek sürekli eziyet ederler.

Bu zihniyetteki insanlar böyle yaparak İslamî ahlakî ve kisveyi beğenmediklerini açığa vurmuş olmaktadırlar. Maksudları dininin emrini yerine getiren bir müslümanın şahsıyla ilgili olan bir özelliğini beğenmemek değil bilakis İslam'ın emrini bizzat basite indirgemek Allah'ın emirlerinden duydukları rahatsızlıklarını sergilemektir.

Bu kimselerin küfür üzere olduklarında hiç şüphe yoktur. Dinsiz düşünceye sahip olmalarından dolayı küfürde olmalarıyla birlikte dışa yansıttıkları bu halleriyle küfürlerine küfür eklerler.

İslamî kisveye büründüklerinden dolayı aşağıladıkları kimseler dininden uzaklaşacak olsalar haramlara, büyük günahlara dalsalar üzülmezler aksine memnun olur onları el üstünde tutarlar.

Müslüman kardeşlerimize göstermemiz gereken velanın ikinci mertebesi onlarla yardımlaşmak destek olmak onlarla birlikte duruş sergilemektir. Bütün Müslümanların birbirlerine yardım etmelerinin üzerlerine şer'i bir vacip olduğunu unutmamaları gerekir. Müslüman kardeşine destek olmaktan kaçınan, gevşeklik gösteren ve umursamayan kimse günahkâr olur.

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ
وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ أَوْوُوا وَنَصَرُوا
أُولَئِكَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ
يُهَاجِرُوا مَا لَكُمْ مِنْ وَلَايَتِهِمْ مِنْ شَيْءٍ حَتَّى
يُهَاجِرُوا وَإِنْ اسْتَنْصَرُوكُمْ فِي الدِّينِ فَعَلَيْكُمْ
النَّصْرُ إِلَّا عَلَى قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِيثَاقٌ
وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ

“İman edip de hicret edenler, Allah yolunda mallarıyla, canlarıyla cihad edenler ve (muhacirleri) barındırıp yardım edenler var ya, işte onların bir kısmı diğer bir kısmının dostlarıdır. İman edip de hicret etmeyenlere gelince, onlar hicret edinceye kadar size onların mirasından hiçbir pay yoktur. Eğer onlar din hususunda sizden yardım isterlerse, sizinle aralarında sözleşme bulunan bir kavim aleyhine olmaksızın (o müslümanlara) yardım etmek üzerinize borçtur. Allah yapacaklarınızı hakkıyla görmektedir.”¹⁸

Enes’den (ra) rivayet edildiğine göre Rasulullah (sav) “Zalim olsa da mazlum olsa da kardeşine yardım et” buyurunca bir adam “Ya Rasulullah ona mazlumken yardım edeyim de zalimken nasıl yardım edeyim?” diye sordu. Rasulullah (sav) “Onu zulmünden alıkoyarsın” buyurdu.¹⁹

Rasulullah (sav) şöyle buyurmuştur: “Kim bir mümin kardeşine gıyabında yardım ederse Allah (cc) ona dünyada ve ahirette yardım eder”²⁰

Müslümanların dara düşmeleri, başlarına bir felaketin gelmesi ve kendi kendilerine başa çıkamayacakları bir zorluğa düşmeleri durumunda yardımlaşmaları daha kuvvetli bir vacip olmaktadır.

Müslümanların yardımlaşmalarında ayrıca bir ecir ve büyük mükâfat vardır. Allah (cc) bu hususta muhacir kardeşlerine yardım eden ensarı övmüş onları hakiki müminler olarak zikretmiştir.

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ
اللَّهِ وَالَّذِينَ أَوْوُوا وَنَصَرُوا أُولَئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ
حَقًّا لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ

“İman edip de Allah yolunda hicret ve cihad edenler, (muhacirleri) barındıran ve yardım edenler var ya, işte gerçek müminler onlardır. Onlar için mağfiret ve bol rızık vardır.”²¹

Müslüman kardeşlerine yardımdan kaçınan, onları yüz üstü bırakanların imanlarında zayıflık bulunduğu aşikârdır. Mümin kardeşinin aleyhinde bir konumda bulunmaktan sakınması batıla yarayacak şekilde aleyhinde olması mümkün değildir.

¹⁸ (8/Enfal, 72)

¹⁹ (Buhari)

²⁰ (Taberânî)

²¹ (8/Enfâl, 74)

Rasulullah (sav) şöyle buyurmuştur:

“Kim bir zalime batıl ile hakkı yok etmek üzere yardım ederse Allah’ın (cc) ve Rasul’ünün zimmetinden çıkmış olur.”²²

**“Birbirinizle hasetleşmeyin. Almaya-
cağınız bir malın fiyatını müşteri
kızıştırmak için artırmayın. Birbirinize kin
ve nefret beslemeyin. Birbirinize darılıp
yüz çevirmeyin. Birinizin satışı üzerine
başka biriniz satış yapmasın. Ey Allah’ın
kulları, kardeşler olun. Müslüman, müs-
lümanın kardeşidir. Ona zulüm ve
haksızlık yapmaz, yardımı kesmez ve onu
hakir görmez. -Peygamberimiz üç defa
göğsüne işaret ederek buyurdular ki-
Takva işte buradadır. Müslümanın, karde-
şini hor ve hakir görmesi, bir kimseye şer
olarak yeter. Her müslümanın kanı, malı
ve ırzı, başka müslümana haramdır.”²³**

Rasulullah (sav) müslümanın din kar-
deşini yüz üstü bırakmasını, zulmetmesi-
ni, onu küçümsemesini ve hor görmesini
yasaklamıştır. Bu amelleri yapanlar kesin
bir haramı işlemiş olur, dinlerinde ve
imanlarında zayıflık ortaya çıkar. Kendi-
lerini Allah’ın (cc) aynı şekilde azaba
uğratmasına yol açarlar. Çünkü Allah’ın
vereceği ceza bu dünyada işlenen amel-
lerin cinsinden olacaktır.

İlim ehlinin sahih olduğunda ihtilaf
ettikleri bir hadiste de Rasulullah (sav)
şöyle buyurur:

**“Kim mümini bir münafığa karşı
korursa Allah da onun etini kıyamet günü
koruması için bir melek görevlendirir.
Kim de mümin kardeşine karşı onu
ayıbını isteyerek haddi aşarsa Allah onu
cehennemin köprüsünde söylediğinden
çıkıncaya dek hapseder.”**

Müslümanların birbirlerine karşı
yardımcı olmaları birçok vesile ile ger-
çekleşebilir bazen bir kelime bile onlara
yardım etme anlamında birçok faydayı
beraberinde getirir.

Müslümanları daima savunmak, her
türlü tehlikeden korumak, gıybetlerini
yapmamak, haklarında kötü zanda
bulunmamak, ihtiyaç sahibi olanlarına
mali destekte bulunmak, müslümanlar
arasında söylentilere yol açanlara karşı
durmak, gıyablarında kardeşleri için dua
etmek, müslümanların içinde bulunduk-
ları siyasi ve ekonomik durumun takipçisi
olmak kendimiz ve onlar için Allah (c.c)’a
sunacağımız en hayırlı amellerden sade-
ce birkaçı olarak sayılabilir.

Bu amellerimizle Allah’tan bağışlan-
ma umabilir kardeşlerimiz için elimizden
gelen tasarrufların tamamını sarf ettik-
ten sonra Rabbimizden ecir umabiliriz.

²² (Taberânî)

²³ (Müslim)

Kendilerini İslam'a nispet eden bir-takım zümreler vardır ki Müslümanların başına gelen musibetlere üzüleceği yerde sevinir. Onları büyük otoritelerin oyunlarına gelmekle, akıllarını kullanmamakla ve aşırılıkla suçlar, başlarına gelen imtihanları gülerek ve sevinerek izlerler. Bu duruma gelmiş iman iddiasındaki kimselerin islâm iddiaları tamamen asılsızdır. Kalplerindeki nifakı dışarı vurarak ne durumda olduklarını ve kimden yana tavır sergilediklerini göstermiş olurlar.

Bu tavırların bazen kendilerine âlim denilen belamlardan da gelmesi hiçbir istikamet ehli mümini yanıltmamalıdır. Basiret sahibi her mümin bilir ki iman üzere bulunduğu sürece dünya yüzündeki her mümine ancak velayet gösterilir yani sevme ve yardım etme bakımından her birinin üzerinde hakkı vardır. Elinden geldiği kadarıyla desteğini esirgememesi gerektiğinin bilincinde olur elinden hiçbir şey gelmiyorsa en azından dua etmeyi ihmal etmez.

Müslümanların üzerlerine vacip olan velanın üçüncü mertebesi de yoldaş edinmek, takipçi olmak ve itaat etmekle gerçekleşir.

Bununla Müslümanların yoluna içtenlikle tabi olmak ve birliklerine bağlı kalmak kastedilir.

Allah (cc) şöyle buyurur:

اتَّبِعُوا مَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا مِنْ دُونِهِ
أَوْلِيَاءَ قَلِيلًا مَّا تَذَكَّرُونَ

“Rabbinizden size indirilene uyun, onu bırakıp başka dostlara uymayın! Ne kadar da az öğüt alıyorsunuz?”²⁴

وَمَنْ يُشَاقِقِ الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدَى
وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ نُؤَلِّهِ مَا تَوَلَّى وَنُصْلِهِ
جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا

“Kendisi için doğru yol belli olduktan sonra, kim Peygamber'e karşı çıkar ve müminlerin yolundan başka bir yola giderse onu o yönde bırakırız ve cehenneme sokarız; o ne kötü bir yerdir.”²⁵

Rasulullah'dan (sav) sonra en hayırlı neslin sahabi nesli olduğunda hiç şüphe yoktur Müslümanların onların yoluna ihsan üzere uyması onların adımlarını takip etmesi nasıl bir zorunluluksa İslam'a ve şeriata düşman olanların yolundan uzaklaşması da o derece bir zorunluluktur.

Sahabenin izinden giden Müslümanlarla birlikte olan kimse kendi nefsi için bu dünyada en güzelini yapmış olacağından Allah'ın (cc) kendisine bahşedeceği ecir ve mükâfatı arzular. Şeytanın ve şeytanlaşmışların yolundan gidenler ise içine düşecekleri helakı daha dünya hayatında iken hazırlamış olur.

²⁴ (7/Araf, 3)

²⁵ (4/Nisa, 115)

Huzeyfe b. Yeman anlatıyor: “Rasulullah’ın ashabı ona daima hayırları sorarlardı ben ise şerden sorardım. -Ya Rasulullah! Öncesinde şer olan bu hayırdan sonra bir şer var mıdır?

-Evet. -Ondan korunma nedir? -Kılıç (yani cihattır) - Sonra ne olacak? -Kin ve nefretle birlikte bir sükûnet olacak.

- Daha sonra ne olacak?

- Dalalete davet edenler olacak. O zaman yeryüzünde Allah’ın halifesini görürsen ondan ayrılma! Senin bedenini zayıf düşürse, malını alsa bile yine ona bağlı kal! Eğer onu göremezsen yeryüzünde kaçmaya devam et! Ta ki bir ağacın gövdesinde ölsen bile.²⁶

Yaşadığımız zamanı iyice tefekkür edersek dalalete davet edenler her yerde karşımıza çıkmaktadır. Sosyal medyada, TV kanallarında ve tüm platformlarda boy göstermektedirler. Kürsülerde, minberlerde, vakıf ve derneklerin birçoğunda başköşededirler. Firavunlara ve Nemrutlara bağlılığa davet eder, daima müminlerin aleyhinde nâralar atar, ümmeti uyuşturup hakikatlerin farkına varmamaları için ellerinden geleni yaparlar.

Yukarıdaki hadisin İmam Ahmed’in başka bir rivayetinde Rasulullah’a (sav) “Ya Rasulullah onların özelliklerini bize açıklar mısın” dediklerinde **“Onlar bizim derilerimizdendir ve bizim dilimizden konuşurlar”** diye buyurmuştur.

Gerçekten Arapçayı da yeryüzünde İslam ülkesi diye adlandırılan beldelerde konuşulan bütün dilleri de en güzel konuşanlar ve vaaz-u nasihatlerinde edebiyatın zirvesini zorlayanlar şeyh veya allame diye tanıtılan sapkın hocalardır.

Onları her zaman tağutlara itaate davet ederken görmemiz artık alışageldiğimiz manzaralardan biri olmuştur.

Rasulullah (sav) şöyle buyurmaktadır:

“Ben size Allah’ın (cc) bana emretmemi emrettiği beş şeyi emrediyorum. “Cemaat, işitmek, itaat etmek, hicret ve cihad.”²⁷

Vela akidesinin belki de en zor kısmı bu üçüncü kısımdır. İnsan aklına ve şehvetine dayalı yönetim sistemleri halkları öyle bir zihniyetle yetiştirmiştir ki imanı zorluklarla elde etmiş müminleri bile hakiki anlamda Allah’a ve Rasulüne itaatten alıkoymaya zorlamaktadır. Din kardeşlerinin dertleriyle dertlenen, onlarla bir araya gelmekten memnun olan, beraberce ellerini koydukları taşın altında her türlü zorluğa katlanabilen müslüman modelini hayal bile edemez duruma gelmiş olmamız velayetin bu üçüncü kısmında sınıfta kaldığımızı gösteriyor.

Kalplerin bir amaçla çarpması, zorda kalan din kardeşlerinin yardım görmesi, velayetimizin ilk iki kısmının zorla da olsa ayakta tutulma çabasından öteye geçmiyor.

İtaat ve tam bir uyumla bağlılık kısmındaki velayeti gerçekleştirmeden fitne fesat kapıları kapanmayacak ve bencil takıntılarımız bizi etkisi altında tuttuğu sürece sefaletimiz daha acıklı bir şekilde sürüp gidecektir. Allah kendisinden yardım istenilendir.

Velhamdulillahi Rabbil alemin...

²⁶ (Ahmed b. Hanbel, Müsned)

²⁷ (Tirmizi)

AİLEDE SEVGİ

Ayşe Ebrar

Hamd âlemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur. Salat ve selam onun Rasulü Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in ve ailesinin üzerine olsun.

Değerli abilerim ve değerli abalarım, biz geçen ayki yazımızda ailede eşlerin birbirine olan güven duygusundan bahsetmiştik. Bu ay ise eşleri birbirine bağlayan, evliliklerini mutlu ve huzurlu kılan sevgiden bahsedeceğiz.

Kardeşlerim doğduğumuz andan itibaren bizi geliştiren ve hayatımızı düzene koyup etrafımızdakiler ile yaşantımızı güzelleştiren Allah'ın bize en büyük ihsanlarından birisi de duygularımızdır. Bizlerin bu hayatta kalabilmesini sağlayan en önemli nimetlerden birisi olan duygularımız, Allah'ın birçok nimetinde olduğu gibi farkında olmadığımız ve hakkıyla şükür edemediğimiz bir nimettir. Akliselim düşündüğümüz vakit onların önemini anlamamız hiç de zor olmayacaktır.

Mesela kaygı duymasaydık tedbir almamız, korku olmadan tehdit unsurlarından kaçınmamız, sıkıntı hissetmeden harekete geçmemiz, mutlu olmadan hayattan lezzet almamız mümkün olmazdı. Duygularımız çevremizle iletişimde olmamızı sağlayan mesajlar bildirirler. Biz insanlar ortak olan hislerimiz ve duygularımız etrafında birleşme ve beraber olma eğiliminde yaratılmışızdır ancak bugünkü toplumda bırak duygularını doğru ifade etmeyi henüz kendi duygularının bile farkında olmayan birçok kişi bulunmaktadır. Farkında olmadığımız için de duygularımızı hissetmekten, adlandırmaktan ve deneyimlemekten mahrum kalıyoruz.

Eğer acı verici ve rahatsız edici bir duygu içine girmişsek oradan uzaklaşıyor o duyguyu bastırmaya ve yok saymaya çalışıyoruz. Bunun arkasından öfke, buğz, gerginlik, baş ağrısı gibi birçok şeyin ortaya çıkması gibi durumlar yaşıyoruz. Bu şekilde duygularının farkında olup da bunları ifade edemeyen eşlerin arasında da boş bahanelerle kavgalar ve kırgınlıklar ortaya çıkmaktadır.

Duygularını dil ve hareketleriyle gösteremeyenler bazı organlarında da rahatsızlık hissetmeye başlarlar. Üzülürler ama üzüldüklerini bile söyleyemezler. Özellikle ailede eşlerin o yuvada mutlu bir ortam oluşturup mutlu olmaları için Allah'ın her insanın fıtratına yerleştirmiş olduğu sevgi ve saygıyı birbirlerine ve ailedeki diğer fertlere hissettirmelidirler. O aileyi birbirini seven birbirine saygı duyan bir yuva haline getirmeye çalışmalıdırlar.

Nitekim Peygamberimiz (sav) şöyle buyurmuştur:

“İman bakımından müminlerin en güzel olanı ahlakı en güzel olanlar ve ailesine en güzel davranandır.”¹

Hiç kuşkusuz sevgi ve saygı duygularını yaşatmak ailenin huzur içinde devamını sağlayan en büyük etkenlerdendir. Sevgi insanlar arasında güzel bir iletişimi sağlayan en önemli duygudur. Eğer sevgi Allah için ve karşılıksız olursa değerlidir.

¹ (Tirmizi, Rada, 11)

Peygamberimiz (sav) **“İman etmedikçe cennete giremezsiniz. Birbirinizi sevmedikçe de iman etmiş olmazsınız.”**² buyurarak iman ve sevgiyi birbirine bağlamıştır. Ve böylece gerek toplumda gerek ailede bütün müminlerin arasında sevgiye, kardeşliğe ve dostluğa duyulan ihtiyacı hatırlatmıştır.

Anne, baba ve çocuklar arasındaki sevgi hem ailenin hem de nesillerin huzurlu ve mutlu olmasını sağlar. Eğer iki eş birbirini severlerse birbirlerini mutlu ettikleri gibi ailede diğer fertler için fedakârlık yapmalarını sağlar. Böyle bir ailede çocuklar güven duygusu içinde büyür. Etraflarına karşı saygılı ve güven veren bir tutum içerisinde olurlar.

Rasulullah (sav) şöyle buyurmuştur:

“Annelerinize ve babalarınıza iyilik edin ki çocuklarınız da size iyilik etsin.”³

Sevginin Üç Derecesi

Erkeği ve kadını yaratan Allah (cc) evliliği kolaylaştıracak ve ömür boyu beraber yaşamalarına katkı sağlayacak sevgiyi de yaratmış onların evliliğini sevgiyle beslemiştir. Evliliklerde eşler arasındaki sevgi 3 derecede olur.

1. Ülfet: Sağlıklı beraberliğin başlangıcı, alışma, kaynaşma, görüşme, yakınlaşma gibi anlamlara gelir.

2. Meveddet: Sevgi yani tanışıp yaklaşılarak kaynaştıktan sonraki muhabbet anlamına gelen bu kelime, istemek ve sevmek, istenilen ve sevilen şeyin gerçekleşmesini arzu etmek demektir. Meveddet yani sevgi, insanları yuva kurmaya sevk eder. Meveddet bir iç motivasyonudur. İnsanı harekete, eyleme, fedakârlığa hazır hale getirir.

3. Hub: Aşk, muhabbet, gönül bağlama, gönül verme, seveda gibi şiddetli sevgi demektir aşk, sevginin en uç noktasıdır.

Evlenen eşlerin hepsi illa ki de aşk denilecek kadar şiddetli bir duyguya sahip olması gerekmez hatta bu şekilde duyguların aşırı yükselmesi akli ve mantığı gölgeler ve bu şekilde olan kişiler karşılarındaki kişinin onlara uygun olup olmamasını düşünemeyerek evlenirler. Ancak daha sonra evlenince ve aşk duyguları normale geçince birbirlerinin kusurlarını görmeye başlarlar. Bu durumda olan kişiler eğer birbirlerine karşı saygı ve sevgilerini korurlarsa evlilikleri devam edebilir. Aksi halde evlilikleri devam etmeyecektir. Mutlu bir evlilik için sağlam olan güven ve saygıya dayalı sağlam bir sevgi yeterli olacaktır. Ancak erkek eşini; annesi, kız kardeşi, halası ve teyzesi gibi değil de sevgilisi ve eşi olarak sevmeli, kadın da kocasını; babası, erkek kardeşi veya amcası gibi değil de eşlerin birbirini sevmesi gerektiği sevgiyle sevmelidir.

² (Müslim)

³ (Hakim, Müstedrek)

Aksi halde bir müddet sonra iki zevcenin aralarında olması gereken sevgi ve muhabbet taşıyan romantik ilişkileri bitecektir. Karı ve koca sevgisi diğer bütün sevgilerden farklı ve özeldir. Bu özel ve romantik sevgi kişinin eşiyle değil de mahremi olan birisi ile yaşıyor gibi hissetmesini engelleyecek ve onların arasında tatlı bir muhabbet sevgisi kalmaya devam edecektir. Eşleri başkasıyla evlenmek gibi bir düşünceden de engelleyecektir.

Evliliğin heyecanını öldürmek istemeyen ve eşiyle arasındaki sevginin devam etmesini isteyen eşler sağlıklı ve sükûnete dayalı özel hayatlarını ve romantik sevgilerini yaşayacakları beraberliklerini korumalıdır. İki eş birbiriy-le özel vakit geçirip birbirlerini sevgiyle dinleyecekleri, yargılamadan ve suçlamadan muhabbet edecekleri vakitler geçirmelidir. Aynı zamanda karı koca arasındaki çekiciliği sağlayan farklı cins olma vasıflarını kaybetmeden kadın kadınlığını, erkek de erkekliğini korumalı iki taraf da kendi yaratılışına uygun hareket etmelidirler.

Allahu Teâla ayetinde evlilikten amaçlanan iki eşinde haramdan korunup, sükun bulmaları olduğunu haber verirken aralarındaki sükuneti sağlayan bir ilişkinin olabilmesi için de onların aralarına sevgi ve merhamet koyduğunu hatırlatmıştır:

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا
لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ
فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ

“Kendilerinde sükûnet bulup (huzura kavuşasınız diye) sizin için nefislerinizden eşler yaratması, aranızda sevgi ve merhamet kılması da O'nun ayetlerindendir. Şüphesiz ki bunda düşünen bir topluluk için ayetler vardır.”⁴

Evlenen kişiler eğer sükûnet bulma, huzura kavuşma, rahatlama gibi evlilikten beklenen sonuca ulaşmak istiyorlarsa aralarındaki sevgi ve merhamet duygularını canlı tutmaya çalışmalıdırlar çünkü ayetteki Meveddet, karı koca arasındaki sevgiyi ifade etmektedir. Sevgi bu ayette haber verdiği gibi Rabbimizin eşlere en büyük ikramıdır. Bu sevgi sayesinde iki yabancı kişi birbirini kendilerine en yakın kişiler olarak hisseder. Sevgiyi yaşatmak için de gerekli olan şey, rahmet ve şefkattir.

Rahmet: İhsan etmek, ikram etmek, bağışlamak, şefkat ve incelik demektir. Eşlerin birbirine rahmetle yaklaşmaları aralarındaki sevginin canlı kalmasına, sevgi de birbirlerine bağlanıp muhabbetin oluşmasına sebep olacaktır eşlerin aralarındaki sevgiyi yerinde, zamanında ve yeterince kullanmaları gereklidir. Çünkü aşırı sevgi ve düşkünlük karşıdaki kişiyi gerektiğinden daha fazla kontrol etmeye sevk ederken az sevgi ise ilgisizliğe ve değer vermemeye sebep olur. Bundan dolayı eşler arasında sağlıklı, saygıya ve güvene dayalı bir sevginin olması esastır.

⁴ (30/Rum 21)

Sağlıklı sevginin olması için de eşlerin birbirine ikram etmesi, merhamet etmesi gerekmektedir. Fakat genellikle kişiler, eşlerinden çok kendilerine merhamet ediyorlar ve her iki taraf da kendilerinin ilgiyi hak ettiğini, kendisinin yorulduğunu düşünerek ilgiyi eşinden beklemektedir. Oysaki rahmet gösteren bir eş olarak ikisi de kendisinden çok eşini düşünse, yardım etmeye çalışsa, tatlı söz ve ikramla onun gönlünü almaya çalışsa aralarındaki sevgi artacaktır.

Peygamberimizin Eşlerine Sevgisi

Peygamberimiz (sav) şöyle buyurmuştur:

“En hayırlınız ailenize en iyi olanınızdır. Bana gelince ben ailesine karşı en iyi olanıyım.”⁵

Bir eşin ve babanın ailesine olan sevgi ve ilgisini en iyi gösteren şey onlarla beraber vakit geçirmesidir. Peygamberimiz bütün meşguliyetlerinin arasında yine de eşlerini ihmal etmediği onları sabah mescitten çıktıktan sonra bir de ikinci vakti namaz kıldıktan sonra teker teker ziyaret ettiği bildirilmiştir. Ailenin bir araya gelmesini sağlamak için o gece kimin yanında kalacaksa topluca oraya gelirler sohbet ederlerdi. Peygamberimiz (sav) her konuda olduğu gibi eşlerin birbirine değer verip sevmesine de en iyi örnektir. İlk eşi Hatice'ye (rha) çok fazla sevgi besliyor ve o ölmüş olsa bile ona karşı vefalı davranıp sevgisini ifade ediyor **“Ben Hatice'nin sevgisiyle rızıklandırıldım”⁶** diyordu.

Yine peygamberimiz çok sevdiği Aişe annemize sevgisini ve ilgisini gösteriyordu. Peygamberimiz Aişe ile beraber yemek yerken özellikle dikkat eder, bardağını Aişenin içtiği yerinden su içer, et yiyorsa Aişenin ısırdığı eti elinden onun ağzının değdiği yerden ısıtır, kendi elleriyle Aişe'ye yedirirdi ve ona olan sevgisini gösterirdi. Çünkü eşlerin gurur yapmadan sevgilerini birbirlerine söylemeleri ve belli etmeleri onların kalplerinin birbirlerini ısınmasına ve aralarındaki muhabbetin oluşmasına vesiledir. Ancak genel olarak eşler önce sevgisini karşı tarafın söylemesini isterler. İsterler ki önce o söylesin ve sevgisini belli etsin. Hâlbuki sevgi gösteren sevgi, saygı gösteren de saygı görür. Peygamberimiz Aişe annemizi çok sever her defasında da sevgisini belli ederdi.

Amr b. el-As anlatıyor: “Rasulullah'a (sav) insanlar içerisinde en çok kimi seviyorsun? diye sorduğumda Rasulullah (sav) **“Aişe'yi”** cevabını verdi. “Peki, erkeklerden en çok kimi seviyorsun?” deyince de **“Aişenin babasını”⁷** buyurdu.”

Aişe (ra) yeni evlendiklerinde Peygamberimize “Ey Allah'ın Resulü beni nasıl ve ne kadar seviyorsun?” diye sorar. Peygamberimiz de (sav) **“Kördüğüm gibi”** der. Aişe (ra) bu cevaptan o kadar çok hoşlanmıştır ki onu asla unutamaz ilerleyen yıllarda ona tekrardan “Ey Allah'ın Rasulu kördüğüm ne durumda?” diye sorar Rasulullah (sav) **“İlk günkü gibi”⁸** derdi.

⁵ (Tirmizi, Menakib, 63)

⁶ (Müslim, Kitabul Fedail, 75)

⁷ (Buhari, Fedail-i Ashab, 4)

⁸ (Ebu Nuaym, Hilyetul Evliya, 2/44)

Biz bu hadisten küçük bir sevgi sözü, muhatabın kalbini ısıtan sıcak bir tebesüm, samimi bir ilgi ve alakanın bile eşlerin kalbini birbirine yakınlaştırdığını anlıyoruz. Peygamberimiz (sav) aile hayatında muhatabına değer vermenin, sevginin devam etmesine ve artmasına vesile olduğunu biliyor ve bunu sözleriyle ve hareketleriyle ortaya koyuyordu. Peygamberimiz Aişe annemize seslenirken bile ismini sevgisini ifade eden kısaltmalar ile güzelleştirerek çağırmıştır. Aişe, Uveyş, Aiş gibi Ayşe'm, Ayşecik manalarına gelen bazı kısaltmalar yaparak Arap dilindeki incelikler ile Aişe annemize iltifat etmiştir. Yine ona utandığı zaman yanaklarının pembeleştiğini gördüğü için al yanaklı, beyaz tenli anlamına gelen "Hümeysra'm" kelimesiyle seslenirdi.

Halk arasında meşhur olan "Erkek gözden, kadın kulaktan beslenir" sözü erkeğin kadının gönlüne girmesinin ipuçlarını bizlere vermektedir. Bundan dolayı bir kadın eşinin kalbine girmek istiyorsa öncelikle gözüne, erkek ise hanımının kulağına hitap etmelidir. Çünkü göz ve kulak kalbe giden en etkili yoldur. Eğer kişi eşinin ona seslenişinde, davranışlarında sevgisini hissederse onun yanındayken anlaşıldığını ve desteklendiğini, beğenildiğini ve arzuladığını biliyorsa eşine sevgiyle bağlanacak onunla beraber girdiği hayat yolunda karşısına çıkan zorluklara ve sıkıntılara baş etmesinde yardımcı olacak ve eşine de her koşulda yardım etmeye çalışacaktır. Çünkü evlilikte sevgi çoğaldıkça eşlerin karşılaştıkları problemlere karşı gösterdikleri

direnç ve tahammül düzeyleri de artar. Eğer eşler arasındaki sevgi azalırsa problemlerin çözülmesi için gerekli olan enerjileri de azalacaktır. Bunun sonucunda ise sorunların büyümesiyle o evlilik huzur ve sükûnet değil huzursuzluk ve sıkıntı verecektir.

Değerli okuyucu kardeşim, bizler de kendimize soralım; Aynı evi paylaştığımız eşlerimize, çocuklarımıza hak ettikleri değeri verip onlara sevildiklerini hissettirebiliyor muyuz? Bizim için yaptıkları şeyler karşısında "zaten yapmak zorundalar" diye düşünüp onlara bir teşekkürü bile çok mu görüyoruz? Bize hiçbir maliyeti olmayan hatta birçok olumlu manada geri dönüşü olabilecek güzel bir sözü ve iltifatı bile esirgiliyor muyuz? Yoksa dışarıdaki herkese karşı nazik, kibar ve sevecen davranırken bize en yakın olan kıyamet günü kendilerinden önce hesaba çekeceğimiz eşlerimiz ve diğer aile fertlerimize karşı zorba, kaba ve nankörce mi davranıyoruz? Hâlbuki hadislerle baktığımız zaman kişinin ailesi için yaptığı küçük bir jest hareketi bile ona ecir kazandıran salih amele dönüşmektedir.

Sad ibn Ebu Vakkas'dan (ra) şöyle rivayet edilmektedir:

"Allah rızasını düşünerek yaptığın harcamalara hatta yemek yerken eşinin ağzına verdiği lokmalara varıncaya kadar hepsinin mükâfatını alacaksın."⁹

⁹ (Buhari, İman, 41; Müslim, Vasiyyet, 5)

Değerli kardeşlerim! Kalp güzellik, zarafet, asalet veya zenginlik gibi dünyevi değerlere ve sevgilere meyillidir. Eğer Kur'an ve sünnet ölçülerine göre hareket edilmezse geçici zevklerin cazibesine kapılabiliriz. İnsanın dünya nimetlerine olan sevgisi tabii olması ile birlikte Allah ve Resulünün sevgisini gölgede bırakacak ya da ona asıl yaratılış amacını unutturacak derecede olmamalıdır. Rabbim bizlere ve sizlere vermiş olduğu bütün duygularımızı onu razı edecek şekilde yaşayıp düzenlemeyi nasip etsin.

Selam ve dua ile ...

زَيْنَ لِلنَّاسِ حُبُّ الشَّهَوَاتِ مِنَ النِّسَاءِ وَالْبَنِينَ
وَالْقَنَاطِيرِ الْمُقَنْطَرَةِ مِنَ الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ وَالْخَيْلِ
الْمُسَوَّمَةِ وَالْأَنْعَامِ وَالْحَرْثِ ذَلِكَ مَتَاعُ الْحَيَاةِ
الدُّنْيَا وَاللَّهُ عِنْدَهُ حُسْنُ الْمَبَإِ

Kadınlar, oğullar, yük yük altın ve gümüş,
salma atlar, davarlar ve ekinler gibi nefsin
şiddetle arzuladığı şeyler insana süslü gösterildi.
Bunlar dünya hayatının geçimliğidir.
Oysa asıl varılacak güzel yer
ancak Allah'ın katındadır.

ÂL-İ İMRÂN 14

HUCURAT SURESİ TEFSİRİ

Muhammed Rıfat

Allah'ın ve Resulü'nün Önüne Geçmeyin.

Hamd, Âlemlerin rabbi olan Allah'a (cc) aittir. Salât ve selam, kendisine itaat etmek ve yolundan gitmekle emrolunduğumuz âlemlere rahmet olarak gönderilen Allah'ın (cc) resulü Muhammed Mustafa'nın üzerine olsun.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْدُمُوا بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ
وَرَسُولِهِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ.

“Ey iman edenler! Allah'ın ve Rasulü'nün önüne geçmeyin! Allah'a karşı takvalı olun! Hiç şüphesiz Allah Semî (işiten)dir, Âlim (bilen)dir.”

İbn Ebî Müleyke'nin anlattığına göre Abdullah b. ez-Zubeyr kendisine şunu haber vermiştir: Rasulullah'ın (sav) yanına Temimoğullarından bir kfile gelmişti. Ebu Bekir (ra): “el-Ka'ka b. Mabed'i bunlara emir tayin et” dedi. Ömer de (ra) “el-Akra' b. Habis'i emir tayin et” dedi. Bunun üzerine Ebu Bekir: “Senin maksadın sadece bana muhalefet etmektir” dedi. Ömer “Hayır, sana muhalefet etmek istemedim” dedi. Tartışmaları böylece sürüp gitti ve nihayet seslerini yükselttiler. Bunun üzerine **“Ey iman edenler! Allah'ın ve Rasulü'nün önüne geçmeyin! Allah'a karşı takvalı olun!... Eğer onlar sen yanlarına çıkana kadar sabretselerdi, kendileri için elbette daha hayırlı olurdu.”** (Hucurat, 1-5) buyrukları nazil oldu.¹

Mushaf dizilişine göre bu ayetten önceki ayet olan Fetih suresinin son ayetinde Rabbimiz, “Muhammed, Allah'ın Resulüdür. Onun yanında bulunan müminler kâfirlere karşı çok sert, kendi aralarında son derece merhametlidirler. Onların rükû ve secde ettiklerini görürsün. Onlar Allah'ın lütuf ve rızasını dilerler. Onların yüzlerinde secde izlerinden nişanları vardır. İşte bu onların Tevrat'ta anlatılan vasıflarıdır. İncil'deki vasıfları da şöyledir: Onlar filizini yarıp çıkarmış, derken kuvvetlenmiş, kalınlaşmış, sapı üzerine dosdoğru dikilmiş bir ekine benzerler ki bu, çiftçilerin hoşuna gider. İşte Allah, kâfirleri öfkelenmek için (müminleri böyle çoğaltıp geliştirir.) Allah onlardan iman edip de salih amel işleyenlere mağfiret ve büyük bir mükâfat vaatetmiştir” buyurarak Muhammed'in (sav) resul oluşunu teyit etmiş ve O'nunla birlikte olan müminleri övmüştü. Şimdi ise müminlere hitap edilerek mümin topluluğun uyması gereken kurallar beyan edilmektedir.

“Ey iman edenler!” Söze nida (seslenme) ile başlanması, muhataba nidadan sonra gelecek sözlere daha çok dikkat etmesini ve onu kabullenip gözetmeye daha çok özen göstermesini tenbih içindir.

“Allah'ın ve Rasulü'nün önüne geçmeyin!”

İbn Abbas (rhuma) dedi ki: “Allah'ın ve Rasulü'nün önüne geçmeyin; 'Allah'ın kitabı ve Rasulün sünnetine aykırı konuşmanın' demektir.”

¹ (Buhari, Kitabul Megâzi, 1682)

Muhacid (rh) dedi ki: “Allah (cc) bir konuda Rasulü'nün diliyle hüküm verinceye kadar Rasulullah dururken fetva vermeye kalkışmayın demektir.”

Rasulullah (sav) dururken müslümanların bir konu hakkında görüş beyan etmeleri veya Rasulullah'ın (sav) sözünün üzerine söz söylemeleri yasaklanmıştır. Ayet, Rasulullah'ın (sav) sözlerine karşı itirazı terk edip onun izinden gitmenin vacip oluşu hususunda kat'î bir delildir. Ayetteki hitap bütün müminlere yöneliktir. Bunu nesheden başka bir hüküm olmadığına göre, hükmü kıyamete kadar geçerlidir.

Rasulullah (sav) hayatta iken kitap ve sünnette yer alan hükümler, emirler ve tavsiyeler Ondan öğreniliyordu. Rasulullah'ın (sav) vefatından sonra, müminler bu iki esas kaynağa bağlı kalmakla emrolunmuşlardır.

İslâm toplumunda temel kanun Kur'an ve Sünnet'tir. Hayat, bu iki temel üzerinde yükselir. Bütün meseleler bu iki temel üzerinde çözülür. Sonradan ortaya çıkacak meselelerin çözümünü yine bu iki kaynaktan aramak, bulamadıkları takdirde bu iki kaynağın esasları üzere içtihad etmek müminlerin yoludur.

Rasulullah (sav) Muâz b. Cebel'i (ra) Yemen'e görevli olarak gönderdiğinde şöyle buyurmuştur:

- Ya Muâz! Orada ne ile hükmedeceksin?

- Allah'ın kitabıyla...

- Aradığın hükmü onda bulamayacak olursan?.

- Resulünün sünnetiyle...

- Onda da bulamayacak olursan?..

- İctihatta bulunurum. Bunun üzerine Rasulullah (sav) elini Muâz b. Cebel'in (ra) göğsüne vurarak şöyle hamd etti: Resulünün elçisini, Resulünün hoşnut olacağı şeye muvaffak kılan Allah'a hamd olsun.”²

Allah'ı (ac) Rab, Muhammed'i (sav) resul kabul eden müminlerin ister dünyevi ister uhrevi herhangi bir konuda Allah'ın ve Rasulü'nün bir buyruğu olup olmadığını, varsa ne olduğunu araştırıp öğrenmeden kendi kendine fikirler ve görüşler ortaya sürmesi mümkün değildir.

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُبِينًا

“Allah ve Resulü, bir işte hüküm verdiği zaman, artık inanmış bir erkek ve kadına, o işi kendi isteklerine göre seçme hakkı yoktur. Kim Allah'a ve Resulüne karşı gelirse apaçık bir sapıklığa düşmüş olur.”³

Herhangi bir hükümde Allah ve Resulünün önüne geçmek yasaklanmışken Allah ve Resulünün emirlerini tamamen terkedip tâğutların ortaya koyduğu kanun ve yasalara göre yaşayıp hükümlerinden razı olan insanların vay haline!

² (Ebu Davud)

³ (33/Ahzab, 36)

“Allah'ın ve Resulünün önüne geçmemek” iman gereği olmakla birlikte müminlerin arasında kurulması gereken birlik beraberliğin de temel şartıdır. Müslümanlar aralarındaki meseleleri Allah'a ve Rasulüne götürür, kendi fikir, düşünce ve menfaatlerini Allah'ın ve Resulünün önüne geçirmezler ise ortada hiçbir ihtilaf kalmaz. Ne üzücüdür ki bir vücudun azaları gibi olmakla emrolunmuş müslümanlar günümüzde, birlik ve beraberlikten en uzak kimseler durumundadır.

“Allah'a karşı takvalı olun!”

Hucurat suresinde tam 5 yerde takvadan bahsedilmiştir:

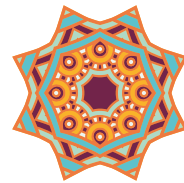
1. “Allah'a karşı takvalı olun!” (1. ayet)
2. “Allah'ın elçisinin huzurunda seslerini kısınlara, şüphesiz Allah'ın kalplerini takva ile imtihan ettiği kimselerdir” (3. ayet)
3. “Müminler ancak kardeşlerdir. Öyleyse kardeşlerinizin arasını düzeltin ve takvalı olun ki esirgenesiniz” (10. ayet)
4. “... Biriniz, ölmüş kardeşinin etini yemekten hoşlanır mı? İşte bundan tiksindiniz. O halde Allah'a karşı takvalı olun. Şüphesiz Allah, tevbeyi çok kabul edendir, çok esirgeyicidir.” (12. ayet)
5. “... Muhakkak ki Allah katında en değerli olanınız, en takvalı olanınızdır. Şüphesiz Allah bilendir, her şeyden haberdardır.” (13. ayet)

Takva, vikaye kökünden gelir. Vikaye çok iyi bir şekilde korunma ve sakınma demektir. Kelime manası olarak takva “korunma edinmek” manasına gelmektedir. Şer'î ıstılahta takva, Allah'ın emirlerini yerine getirip yasaklarından kaçınmak suretiyle O'nun azabından korunmaya gayret etmektir. Allah ve Resulünün önüne geçmek de kaçınılması gereken yasaklardan biridir.

“Hiç şüphesiz Allah Semî (işiten)dir, Âlim (bilen)dir.”

Hucurat suresinde Rabbimizin en güzel isimlerinden birçoğu zikredilmektedir. **Es-Semî, el-Âlim** (3 kere), **el-Gafur** (2 kere), **er-Rahim** (3 kere), **el-Hâkim, et-Tevvab, el-Habir, el-Basir...** (Bu isimlerle ilgili geniş açıklamalar ayetlerin tefsirinde gelecek inşa Allah)

Öyleyse ey iman edenler! Her şeyi işiten ve her şeyi bilen Rabbinize karşı takvalı olun ve Allah'ın ve Rasulü'nün önüne geçmeyin!

İNTERNETTE KENDİMİZİ KORUMAK İÇİN HATIRLATMALAR

Burak Eryılmaz

Günümüzde internet, hayatımızın önemli bir parçası haline geldi. İnternet üzerindeki çeşitli platformlarda sosyal ilişkiler kuruyor, bilgiye erişiyor, alışveriş yapıyor ve daha pek çok aktivite gerçekleştiriyoruz. Ancak internetin kullanımının artmasıyla birlikte çeşitli güvenlik tehditleri de ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla internet üzerinde kendimizi koruma bilinci geliştirmek ve güvenliğimizi sağlamak oldukça önemlidir. İşte internette kendimizi nasıl koruyabileceğimize dair bazı önemli adımlar:

- Güçlü ve benzersiz şifreler kullanın: Her platformda kullanıcı adı ve şifre kullanırken, karmaşık ve güçlü bir şifre seçmek önemlidir. Şifrenizin kolay tahmin edilemez ve başkaları tarafından tahmin edilemeyecek bir kombinasyon olmasına dikkat edin. Ayrıca, farklı platformlarda farklı şifreler kullanmaya özen gösterin. Şifre yöneticileri kullanarak şifrelerinizi güvenli bir şekilde saklayabilir ve yönetebilirsiniz.

- Güncel anti-virüs yazılımı kullanın: Bilgisayarınıza veya mobil cihazınıza güvenlik yazılımları yükleyin ve bu yazılımları düzenli olarak güncelleyin. Anti-virüs yazılımı, zararlı yazılımları tespit ederek cihazınızı korur ve sizi olası saldırılardan korur. Ayrıca, güncelleme-leri takip ederek sistem ve uygulamalarınızın en son güvenlik yamalarını içerdiğinden emin olun.

- Bilinmeyen veya şüpheli bağlantılara tıklamaktan kaçının: E-posta, mesaj veya sosyal medya gibi kanallar aracılığıyla size gelen bilinmeyen veya şüpheli bağlantılara tıklamaktan kaçının. Bu tür bağlantılar, kötü niyetli kişilerin sizi hedef almasına ve kişisel bilgilerinizi ele geçirmesine yol açabilir. Herhangi bir şüphe durumunda, bağlantıyı açmadan önce kaynağını doğrulamak için doğrudan ilgili web sitesine gidin veya göndericiyle iletişim kurun.

- İki faktörlü kimlik doğrulama kullanın: İnternet hesaplarınızda iki faktörlü kimlik doğrulama özelliğini etkinleştirin. Bu özellik, hesabınıza giriş yapmak için sadece şifrenizi değil, aynı zamanda size özel bir kod veya doğrulama kodu gerektirir. Bu şekilde, hesabınızın güvenliğini artırabilirsiniz. Ayrıca, doğrulama uygulamalarını kullanarak SMS tabanlı doğrulamadan daha güvenli bir seçenek tercih edebilirsiniz.

- Gizlilik ayarlarını düzenli olarak kontrol edin: Sosyal medya ve diğer çevrimiçi platformlarda gizlilik ayarlarınızı düzenli olarak kontrol edin ve kişisel bilgilerinizin ne kadarını paylaşmak istediğinizi belirleyin. Bilgilerinizi yalnızca güvendiğiniz kişilerle paylaşın ve genel erişime açık hale getirmemeye özen gösterin. Sosyal medya platformlarında paylaşımlarınızı arkadaşlarınız veya belirli bir grupta sınırlı tutmak için özelleştirilebilir gizlilik ayarlarını kullanın.

- Sahte ve dolandırıcı sitelere dikkat edin: İnternet üzerinde dolaşırken sahte veya dolandırıcı sitelere karşı dikkatli olun. Güvenilir olmayan sitelerden indirme yapmaktan veya kişisel bilgilerinizi girmekten kaçınin. Güvenilir siteleri kullanın ve HTTPS protokolünü kullanan güvenli siteleri tercih edin.

- Bilinçli sosyal medya kullanımı: Sosyal medya platformlarında kişisel bilgilerinizi sınırlayın ve tanımadığınız kişilerle bağlantı kurmaktan kaçınin. Ayrıca, paylaşımlarınızı dikkatli bir şekilde düşünün ve herkesin erişimine açık olacağını unutmayın. Sosyal medyada yayınladığınız fotoğraflar, konum bilgileri veya diğer kişisel ayrıntılar, sizi hedef alan dolandırıcılara veya siber saldırganlara ipucu verebilir.

- Düzenli yedekleme yapın: Önemli dosyalarınızı ve verilerinizi düzenli olarak yedekleyin. Yedekleme, veri kaybı durumunda önemli bilgilerinizi korumanıza yardımcı olur. Harici bir sabit disk, bulut depolama veya başka bir güvenli depolama yöntemi kullanarak yedekleme yapabilirsiniz. Tabi bu yedeklemeler başkasının eline geçmesini istemeyeceğiniz veriler için olmalı. Çok önemli olmayan başkalarının görmesinde sakınca olmadığını düşündüğünüz verileri bulut sistemlerinde depolayabilirsiniz. Ama internete yüklemek istemiyorum dediğiniz verileri ise harici bir sabit diske yükleyebilirsiniz. Bu yedekleme verilerin önemi ve sizin kararınıza kalmıştır.

Sonuç olarak, internetin sunduğu olanaklardan yararlanırken güvenliğimizi sağlamak büyük önem taşır. Kendimizi internet ortamında korumak için bu adımları takip etmek, kişisel bilgilerimizin güvende kalmasına yarar sağlar ve çevrimiçi deneyimimizi daha güvenli hale getirir. Unutmayın, güvenli bir internet kullanıcısı olmak, sadece kişisel güvenliğimizi sağlamakla kalmaz, aynı zamanda diğer kullanıcıların da güvende olmasına yardımcı olur (Pegasus olayında bunu görmüştük Cemal Kaşıkçı'ya onunla irtibatta olan bir gazeteci aracılığıyla ulaşılmıştı). Bilinçli bir şekilde interneti kullanmak ve güvenlik önlemlerini uygulamak, çevrimiçi dünyada daha güvenli bir deneyim sunar.

www.takvadergisi.org

